

Vpl. Pyhäjärvi

Perjantai 18. toukokuuta 2018

Pyhäjärveläisyyden vaali - Karjalan puolustaja

N:o 5 63. vuosikerta

Juhlakonsertti oli kaunis ja koskettava

– Pyhäjärveläisyys perustuu vuosisatoja vanhalle yhteistyölle, ja yhä edelleen pyhäjärveläisyys ja karjalaisuus kantavat meitä eteenpäin. Karjalaisuus on sydämissämme, se on tuttua ja turvallista, summasi Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 70-vuotisjuhlakonsertissa säätiön puheenjohtaja, kansanedustaja **Pertti Hakanen**.

Hän johtaa myös Karjalan Liittoa, ja toi liiton tervehdyksen juhlatilaisuuteen. Lisäksi hän toivoi, että jokainen kotonaan jollain lailla muistaisi päivää 25.4., jolloin Pyhän-Säätiö, nykyisin Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö, perustettiin.

Juhlakonsertin säätiön hallinto halusi järjestää Tyrvään kirkossa, koska musiikki ja hengellinen työ ovat tärkeä osa karjalaista toimintaa. Lisäksi Hakanen nosti esiin muita toimia, kuten opiskelijoille jaettavat stipendit, oman lehden ja yhteistyön Kannakselle.

Kooste juhlakonsertista

SIVUT 6-8



Konserttiyleisön joukosta yhteiskuvaan kokoontuivat Pyhäjärvellä syntyneet. Tilaisuudessa ei kaikkien nimiä ja sukujuuria saatu ylös, mutta tarkoitus on saada kaikkien mukana olleiden nimet tietoon.

Päivänvarjo ja evakkonukke arvossaan

Viime vuoden lehdissä kerrottiin Vpl. Pyhäjärveltä, aikanaan tohtori **Filip Haikosen** asuttamasta talosta löytyneestä päivänvarjosta. Taloa nyt remontoitu ja asuttama **Vasili Zyryanov** antoi varjon Vpl. Pyhäjärvi-Seuran puheenjohtaja **Riitta Hirvoselle** Pyhäjärvi-Säätiön 70-vuotisjuhlilla Karjalan kannaksella viime kesänä.

Riitta otti tehtäväkseen etsiä Haikosen jälkipolvia, kenelle edelleen ”vanhan aarteen” luovuttaisi. Etsintöjen jälkeen löytyi tohtorin tyttären tytär **Petra Saraste**, joka otti päi-



vänvarjon vastaan viime syksynä Pyhäjärvi-Seuran 60-vuotisjuhlilla Helsingissä.

Myös äitinsä vanha evakkonukke (kuvassa) kuuluu Petran kodin arvoesineisiin.

SIVU 9

Pärssiset pitävät yhteyttä

Pärssiset pitävät sukkokokousta kymmenien osallistujien voimalla. Neljä polvea samassa kuvassa: oikealta alkaen **Eila Pärssinen** Kii-kasta, hänen poikansa **Jukka Pärssinen**, hänen tyttärensä **Viivi Pärssinen** sekä Viivin tytär **Adelia Kaasalainen**.



SIVU 3

18. toukokuuta 2018



Kesää odotellessa

Kesän tulo tuntui viivästyvän tänä vuonna, vuodet eivät ole veljeksiä, niin kuin vanha sanonta kuuluu. Helteitä on kuitenkin viime päivinä saatu. Säästä huolimatta jokaisena vuodenaikana on omat työt ja toimet. Näin kesän alussa koulut ja oppilaitokset päättävät lukukautensa, joillekin se on ensimmäinen lukuvuoden päätös, toisille taas viimeinen. Monet nuoret saavat painaa valkolakin päähänsä vuosien uurastuksen jälkeen Suvivirren soidessa, mikä kuuluu perinteisesti kyseiseen tilaisuuteen. Eri ammatteihin valmistuu myös paljon nuoria. Heille suuret onnittelut.

Mukavia uutisia tuli muutama viikko sitten, kun naapurista kotoisin oleva nuori nainen voitti jo kolmannen kerran suomenmestaruuden itsepuolustuslajissa, (on niin vaikea lausua lajin nimeä, saatikka kirjoittaa), hänellä on myös kyseisen lajin musta vyö, joten ei mikään vähäinen saavutus. Noora Jalosen sukujuuret ovat Pyhäjärveltä, Kiimajärven kylästä, Noitermaan kinkeripiiristä. Suuret onnittelut ja hyvää jatkoa hänelle lajin parissa.

Kyllä minä niin mieleni pahoitin, tämä on jo kulunut fraasi, mutta siitä huolimatta; kun yrittää puhelimella soittaa johonkin laitokseen, terveyskeskukseen tai virastoon, aikansa saa kuunnella hälytyspiippausta, sitten sieltä kone vastaa, että olette pidossa, tuuttaus jatkuu aikansa ja joku sanoo hetki vielä, musiikki soi. Tätä kun on jatkunut muutama minuutti, niin vastataan kyllä laitoksen nimi, jonka jälkeen aletaan latelemaan, että paina ykköstä jos haluat sitä, kakkosta jos tätä, numeroita luetellaan monta. Siinä on näppärämpiin hukassa, siinä kun alkaa funtsaamaan, oliko se numero kolmonen vai vitonen, mihin piti painaa, niin kuuluu toisesta päästä, että puhelu katkaistaan, on numeron painamista odotettu liian kauan, ei muuta, aloita kierros alusta. En voi ymmärtää, miksei siellä ole inhimillistä ihmistä, joka vastaisi puheluihin ja yhdistäisi puhelun sinne, mihin soittaja haluaa. Näille nuorille, jotka ovat valmistuneet tälle tietotekniikan puolelle, voisi alkaa palauttaa ainakin näihin laitoksiin, joissa asiakkaat ovat eläkeläisiä, tai tulossa eläkeikään, puhelinkeskukseen ihmisiä hommiin. Monta kirosta jäisi väliin, saisi palvelua, jota varmaan jokainen haluaa.

Retkiä monet tänäkin kesänä tekevät Pyhäjärvelle, sukunsa sukujuurille. Sankarihauta-alue, kirkon muistomerkki ja Lahjoitusmaatalonpoikain muistomerkki oli viime vuonna suht' hyvässä kunnossa, mutta talvi saattaa rikkoa aita- tai rapistaa kiven saumoja. Jotta nämä säilyisivät pidempään ehjänä, olisi hyvä, että jos matkaaja, joka huomaa vioittuneen kohdan tai kohteen, ottaisi yhteyttä, vaikka allekirjoittaneelle, saataisiin rikkimenneet korjattua.

Harjavallassa on Pyhäjärvi-juhlan valmistelut ovat hyvässä mallissa, hienosäätöjä vaille. Viime vuoden juhlat onnistuivat kaikella tavalla mallikelpoisesti, toivotaan tulevista yhtä hyviä. Joten matkat heinäkuun puolessavälissä suunnataan juhlille Harjavaltaan.



YRJÖ INKINEN
Vpl Pyhäjärvi-Säätiön
hallituksen varajäsen

Harjavallassa vietettiin tarinapäivää ja jatkettiin kesän Pyhäjärvi-juhlien valmistelua



Harjavallan Karjalaseuran tarinapäivä pidettiin Harjavallan toimintakeskuksessa sunnuntaina 6.5.2018. Vieraanamme oli Karjalan Liiton puheenjohtaja, kansanedustaja **Pertti Hakanen**. Pertti kertoi vaativasta työstään kansanedustajana ja KL:n puheenjohtajan tervehdyskäynneis-

tä piirien ja seurojen tilaisuuksiin maamme eri puolilla.

Karjalaisuus on vahvasti mukana myös Pertin harastuksissa ja tervehdyskäynnillä Harjavaltaan, onhan hän mm. Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen puheenjohtaja.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies **Kirsti Naskali** osallistui myös tarinapäivään ja sen jälkeen pidettyyn Vpl. Pyhäjärvi-juhlatuomikunnan kokoukseen. Kahvinkeittovuorossa oli **Pekka Kekki** ja karjalampiirakat maistuivat kahvitaun aikana.

Yrjön pitäjäesittelyvuorossa oli Hiitola ja muutamat henkilöt kertoivat muistojaan Hiitolasta. Paikalla oli noin 20 henkilöä. Seuraavan kerran kokoonnumme kesäkuun 3. päivänä. Terveisin

YRJÖ S.
KAASALAINEN

Uot sie miul sukkuu? -seminaari järjestetään juhlien alla

Pyhäjärvi-juhliin liittyen pidetään tänä vuonna lauantaina 14.07.2018 pyhäjärveläisten sukututkimusseminaari Hotelli Hiittenharjussa, Hiittenharjuntie 1, 29200 Harjavalta.

Ohjelma:

- Klo 13.00 Tervetuloa ja osanottajien lyhyt esittely
- Klo 13.15 Johdatus DNA-sukututkimukseen Paavo Salonen
- Klo 14.30 Omakustanteinen päiväkahvi
- Klo 15.00 Maakirja 1712 pyhäjärveläisten apuna Esko Simonen
- klo 16.00 Sukututkimuksen käytänteet (omat koneet) Antero Pärssinen (DNA)
- Klo 16.45 Pyhäjärveläistutkijoiden yhteistyö ja tilaisuuden päätös Kalle Pakarinen

Ennakkoilmoittautumiset Kalle Pakariselle kalle.pakarinen@imatra.fi, puh. 0414344309. Tiedustelut myös Antero Pärssinen, tero.parssi@gmail.com, puh. 0505706575. ja Yrjö S. Kaasalainen, yrjokaasalainen45@gmail.com, puh. 0400626770.

Seuraavat Vpl. Pyhäjärvi-juhlat
vietetään Harjavallassa
sunnuntaina 15.7.2018



Pärssisten päällikkö vaihtui

Pärssisen sukuseura vaihtoi ensimmäisen kerran puheenjohtajaansa Kiikassa toukokuun ensimmäisenä lauuantaina, kun seuraa 10 vuotta luotsannut **Antero Pärssinen** luovutti puheenjohtajuuden **Olavi Pärssiselle** Tampereelta.

Pärssisten sukutapaamisessa kuultiin mielenkiintoisia alustuksia kansanedustaja **Hilja Pärssisen** tuoreen elämäkerran tekijöiltä **Armi Viidalta**, **Marjaliisa Hentilältä** ja **Matti Kalliokoskelta** sekä hallituksen jäseniltä **Vuokko Pärssiseltä**, Antero Pärssiseltä ja Olavi Pärssiseltä. Kokouspaikan Kinnalan Koukun emäntä **Marja Koukku** (o.s. Pärssinen) kertoi puolisonsa **Kaarlon** kanssa kiinnostavasti siirtoväen asuttamisesta paikakunnalle 70 vuotta sitten.

Vuosi 1918 oli yhdistävänä tekijänä aamupäivän esityksissä. Vuokko Pärssisen aloitti kertomalla kalterijääkäri **Armas Pärssisen** tarinaa, ja Antero Pärssinen kertasi Pyhäjärven aseman kahakkaa marraskuussa 1917, siis jo ennen itenäisyysjulistusta ja sodan syttymistä. Vastakkain Pyhäjärvellä olivat **Heikki Kaljusen** johtama Viipurin työväen järjestyskaarti ja **Jalmari Pusan** komentama Pyhäjärven suojeluskunta.

”Vuonna 1918 kyseessä oli Vapaussota, siitä ei ole epäilystäkään. Tämän Pyhäjärven kahakan hyvä puoli oli, että se rauhoitti tilanteen Pyhäjärvellä. Sen ansiosta pahimmat paikalliset rettelöitsijät otettiin kiinni eikä tilanne päässyt kärjistymään”, Antero sanoi.

Iltapäivällä Olavi kertoi vielä mielenkiintoisista yhteyksistä, joita hän oli saanut Yhdysvalloissa eläviin suomalaisjuurisiin Pärssisiin. Antero ja allekirjoittanut kertoivat vielä lyhyesti dna-tutkimuksen tuloksista, joiden ansiosta on saatu yhteys muun muassa Yhdysvalloissa asuviin **Coxeihin**, joilla lienee yhteinen esi-isä Pärssisten kanssa jossain historian hämärässä.

Maailman ensimmäisiä naisparlamentaarikkoja

Opettaja Hilja Pärssinen valittiin kansanedustajaksi Suomen ensimmäiseen eduskuntaan 1907, ja hän oli siten myös ensimmäisiä naisia parlamentaarikkona maailmassa. Vuonna 1918 hän edusti punaista puolta ja valittiin sodan loppuvaiheessa kansanvaltuuskunnan jäseneksi eli punaisen puolen ministeriksi.

Häntä on vuosien mittaan tutkittu yllättävän vä-

hän, ehkä juuri tuon näkyvän asemansa vuoksi vuonna 1918. Tuore elämäkerta paikkaa kuitenkin puutteita. Sodan jälkeen Hilja pakeni miehensä **Jaakko Pärssisen** kanssa Venäjälle ja kärsi vankeusrangaistuksen palattuaan Suomeen parin vuoden kuluttua. Sen jälkeen hänet valittiin vielä eduskuntaan.

Papin tytär Hilja oli omaa sukua **Lindgren** ja suomalaisi aikuisiällä nimensä **Liinamaaksi**, kunnes meni naimisiin Kuolemajärvellä syntyneen Jaakko Pärssisen kanssa.

Elämäkerran tekijöistä Armi Viita on Hiljan sukua, Marjaliisa Hentilä Työväen arkiston historiatutkija ja Matti Kalliokoski Helsingin Sanomien pääkirjoitustoimituksen esimies ja kotoisin alun perin Halsu- alta kuten Hiljakin. Kolmikko piti hyvin yhteen hitsautuneen esitelmän Hiljasta, mutta Matti Kalliokoski toivoi yhä lisätietoa Jaakosta.

”Hän ei ollut tutkimuksemme keskiössä, ja hänen elämästään jää tutkimuksen ulkopuolelle kymmeniä vuosia, vuodet ennen tapaamisesta Hiljan kanssa sekä vuodet Hiljan kuoleman jälkeen. Jaakko Pärssisessä riittää yhä tutkittavaa”, Kalliokoski sanoi.

Kun siirtoväki Kiikan täytti

Marja Koukku kertoi ajoista Kiikassa reilut 70 vuotta sitten, kun Karjalasta tullut siirtoväki täytti paikat ja nopearytminen karjalan murre vapaan ilmatilan.

”Vuonna 1949 paikallisia kiikkalaisia oli 3 898 ja siirtoväkeä 440 eli yhteensä 4 338. Tällöinhän Karjalan seurakunnat lakkautettiin eikä siirtoväkeä enää eroteltu muusta väestöstä”, Marja kertoi.

Uusille paikoille sijoittuminen ja elämän aloittaminen melkein tyhjästä oli kova urakka siirtoväeltä. Toisaalta myös sijoituspaikkakuntien välillä oli edessä uuden opettelua ja sietämistä, kenellä enemmän, kenellä vähemmän. Suomessa jotkut jopa varoittelevat, ettei pitäisi päästää itä- ja länsisuomalaisia sekaantumaan keskenään – mitähän siitäkin olisi tullut, jos näin olisi päässyt käymään.

Valtaosa suomalaisista puhui vielä oman maakunnan ja pitäjän murretta, joten jopa puhutun ymmärtämisessäkin saattoi alussa olla vaikeuksia puolin ja toisin.

Tosin Kaarlo Koukku kertoi, että kun samassa talossa asui sekä satakuntalaista että karjalaista väkeä, niin talon pikkutyttäreillä kie-



Sukutapaamiseen Kinnalan kylän Koukulle Kiikkaan saatiin koolle 47 osallistujaa. Kuva: Tenho Vanhanen.

liasiat olivat pian hoidossa.

”Sisareni oppi pian puhumaan karjalan murretta talon toisessa päässä, mutta murre vaihtui pirtin ovella satakuntalaiseksi, kun hän palasi toiseen päähän taloa”.

”Väkisin internoidut” jouduttiin palauttamaan Evakuoitujen määrä Kiikassa vaihteli sotavuosina. Talvisodan jaloista pois läheneillä oli ikävä kotiin, ja valtaosa palasi jatkosodan sytyttyä takaisin heti kun mahdollista.

Myöhemmin jatkosodan aikana Kiikassa oli parhaimmillaan myös 90 inkeriläistä. Heistä osa saattoi pelastautua Ruotsiin, mutta suurin osa jouduttiin palauttamaan rauhansopimuksen nojalla Neuvostoliittoon, koska heidät oli naapurin mukaan ”internoitu väkisin Suomeen”. Koukulla olleista ei sen koommin kuultu.

Kiikkaan muutti siirtoväkeä useasta Karjalan pitäjältä. Talvisodan evakot olivat Kanneljärveltä ja Uudeltakirkolta sekä jatkosodan jälkeen muun muassa Uuralta.

Viipurin läänin pyhäjärveläisiä tuli vuonna 1945, kun sijoituspaikkakunnat järjestäytyivät. Pyhäjärveläisistä taas huomattavan moni oli nimeltään Pärssinen.

”Meidän Jukka oli syntyessään 74. Pärssinen Kiikassa”, Pärssisen Eila muisti kertoa.

Kokouspaikalla tuli puheeksi erään etelän median edustajan (allekirjoittaneen) levittämä tieto, että Kiikka olisi maailman Pärssis-tiheintä aluetta. Vaikka Kiikassa ei Koukun Marjan laskujen mukaan asukaan enää kuin kahdeksan Pärssistä, se riittänee silti tiheysennätykseen, ainakin väkilukuun eli arviolta 2 000 kiikkalaiseen suhteutettuna. Tämä tekee Pärssisten määräksi Kiikassa 0,4 prosenttia väestöstä. Isoimmista Pärssis-kaupungeista ykkö-

nen on Pori, joka jää 0,09 prosenttiin. Esimerkiksi Helsingissä pitäisi asua väkilukuun suhteutettuna parituhatta Pärssistä, jotta se yltäisi Kiikan lukemiin.

Väestörekisterikeskuksen mukaan Pärssinen on nykyisenä tai entisenä sukunimenä yhteensä 1 385 ihmisellä Suomessa.

Uusia jäseniä hallitukseen

Sukukokous teki uusia valintoja myös seuran hallitukseen. Varajäseniksi valittiin uusina **Viivi Pärssinen** Lempäälästä, **Tapio Pärssinen** Helsingistä ja **Matti Pärssinen** Urjalasta. Vanhoina hallituksen jäseninä jatkavat Olavi Pärssisen lisäksi varapuheenjohtajana **Marja Huovila** Lahdesta, jäsen- ja talousasioiden hoitajana **Eija Herlevi** Vantaalta ja sihteerinä **Kyösti Pärssinen** Helsingistä sekä muina hallituksen jäseninä edellinen puheenjohtaja Antero Pärssinen Paimelasta, Vuokko Pärssinen Helsingistä ja varajäsenestä varsinaiseksi hallituksen jäseneksi valittu **Kari Näriäinen** Tampereelta. **Sakari Pärssinen** Punkalaitumelta ja **Taisto Helle** Espoosta jatkavat vanhoina varajäseninä. Varajäsenet saavat osallistua hallituksen kokouksiin yhtä lailla varsinaisten jäsenten kanssa.

Seuran ansioitunein sukututkija **Seija Pärssinen** luopui hallituspaikastaan, mutta kertoi jatkavansa aktiivisesti sukututkimuksen parissa ja ottavansa tietoja vastaan ainakin siihen asti, kun sukukirja saadaan valmiiksi.

Antero Pärssinen luovutti seuran standaarit ansioituneille seuran jäsenille **Marja Koukulle** ja **Pentti Korkalle**. Standaarinsaajista Kari Näriäinen ei päässyt paikalle.

Kaikkiaan Pärssisten väkeä oli sukukokouksessa koolla 47 ihmistä. Sukukokouksennäytystä ei määrässä



Marja Koukku ja Pentti Korkka saivat sukustandaarit Antero Pärssiseltä. Pentti Korkka johti totuttuun tapaan puhetta sääntömääräisessä sukukokouksessa. Kuva: Kyösti Pärssinen.

tullut, mutta enemmän kuin parilla viime kerralla.

KYÖSTI PÄRSSINEN

Olavi on Kiikan poikki

Pärssisen sukuseuran uusi puheenjohtaja, silmälääkäri **Olavi Pärssinen** Tampereelta on vahvasti Satakunnan karjalaisia ja Kiikan omia poikia.

”Otetaan tavoitteeksi, että sukukirjamme on valmis vuoden kuluttua tästä”, uusi puheenjohtaja linjasi jämäkästi heti seuran ensimmäisessä hallituksen kokouksessa.

Olavi Pärssinen on syntynyt evakkomatalla Vähässäkyrössä 1945, mutta vanhemmat, molemmat Pärssisiä, olivat kotoisin Viipurin läänin Pyhäjärven Kahvenitsasta ja Puikkoisista. Maanviljelijäperheen sijoituspaikaksi tuli Kiikka.

Olavi on käynyt oppikoulun Tyrvään yhteislyseossa ja valmistunut lääkäriksi Helsingissä, mutta tehnyt varsinaisen elämäntyönsä silmälääkärinä Jyväskylässä. Hän on eläkkeellä, mutta tekee edelleen likinäköisyyteen liittyvää tutkimusta Jyväskylän yliopiston terveystieteen laitoksella.



Olavi Pärssinen on sukuseuran uusi puheenjohtaja. Kuva: Tenho Vanhanen.

Olavi Pärssisellä on vaimonsa **Helenan** kanssa kolme lasta ja viisi lastenlasta.

Sukuseuran edellinen puheenjohtaja, eversti evp. **Antero Pärssinen** johti sukuseuraa sen perustamisesta saakka eli kymmenen vuoden ajan. Hän jatkkaa edelleen seuran hallituksessa.

Tätimme

**Aira Hellin
Anttonen*** 23.4.1925 Vpl Pyhäjärvi
+ 16.3.2018 Helsinki*Kertokaa Karjalan kiitävät linnut
kumpuni kukille kuiskaus tää,
vaikka polkuni kauas kulki,
Karjalan sineen sieluni jää.*Kaipauksella muistaen
**Ritva
Kari ja Soili
Kristiina, Antti ja Jussi
muut sukulaiset ja ystävät**Siunattu läheisten läsnä ollessa 20.4.2018.
Uurna lasketaan myöhemmin Huhtamon sukhautaan.
Lämmin kiitos osanotosta. Kiitämme myös Roihuvuoren
Marikin henkilökuntaa Airan hyvästä hoidosta.

Rakas isämme ja pappamme

**Veikko Kalevi
PITKÄNEN**s. 14.3.1939 Vpl Pyhäjärvi
k. 31.3.2018 Vampula*Lempeille vesille käy purtesi.
Kotisatamaan
uuteen tuulet vie*Syvästi kaivaten
**Pauliina ja Jukka
Arttu, Sanna, Aki, Atte
Elina ja Jouni
Tuomas, Tommi, Turkka
Jaakko ja Minna
Elias, Ella
Vpl Pyhäkylä-Seura**Rakkaamme on siunattu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos kaikille muistaneille.**KERRO PERHEUUTISET**Pyhäjärvi-lehdessä.
Muistathan kysyä asianosaisilta
luvan tietojen julkaisuun, kiitos!**Karjalaiset kesäjuhlat
vietetään Kouvolassa
15.-17. kesäkuuta**

Valtakunnalliset Karjalaiset kesäjuhlat 2018 vietetään Kouvolassa viikkoa ennen juhannusta. Luvassa on kokonainen viikonloppu karjalaista laulua, haastelua ja mukavaa ohjelmaa. Karjalaisuus näyttäytyy kaupungilla eri tapahtumissa, joista näyttävien on suuri juhlakulkue halki kaupungin keskustan.

Karjalaisia kesäjuhlia vietetään nyt 70. kerran. Juhlapaikkakunnaksi valittu Kouvola toivottaa karjalaisen heimon ystävineen ja kaikki alueen asukkaat tervetulleiksi paitsi Kouvolaan myös vanhaan Viipurin läänin.

Tervetuloa 70. Karjalaisille kesäjuhlille!
Lisätietoa Karjalan Liiton nettisivujen kautta.**Kirkonsanoma****Varjosta valoon**

Pappisurani alkoi vuonna 1970 Sammaljoen kyläpappina nykyisessä Sastamassa. Syksyllä vieraili avarassa pappilassa pyhäjärveläissyntyinen, mutta Harjavallassa asuva kirjailija ja leipurimestari Martti Tenkanen. En muista tunnustetun karjalaiskirjailijan käynnin tarkoitusta.

Emme me kovin tuttuja olleet, vaikka Harjavallassa kouluni kävinkin ja poikansa Markku oli ikä- ja luokkatovereita.

Jostain syystä puhuimme kansalaissodasta. Ehkä se johtui siitä, että itse kerroin tietämykseni vuoden 1918 tilanteesta Sammaljoella ja kylän kirkon poltosta. Kirjailija Martti puolestaan muisteli ja kertoi traagisista tapahtumista Pyhäjärvellä. Hän ennusti, että niistä tapahtumista puhutaan pitkään, sata vuotta. Siksi syvästi tuo kapina kansaa kosketti.

Neljä vuotta sitten Harjavallassa edesmennyt äitini Aili Helena (s. Kiuru) syntyi Pyhäjärvellä 23.9.1918. Hänen ”alkunsa” ajoittuu siis tammikuun lopulle. Äitini ei koskaan nähnyt isäänsä.

Isä Salomon ja vanhin poika – siis äitini veli – 15-vuotias Matti, tempautuivat tuon karmean kevään tapahtumiin. Matti palasi kotiin vaiheistaan myöhään syksyllä -18. Isä Salomonin kohtalosta ei tiedetä varmuutta. Kotiin isä ei palanut. Äidin äiti Liisa jäi yksin viiden lapsensa kanssa, joista viimeisin oli juuri syksyllä syntynyt tyttö, äitini. Henkisesti ja fyysisesti raskas tilanne kaikilta osin.

Elina oli Martti Tenkanen puolison nimi. Luonnostaan hyvä ihminen. Elina-rouvasta kehkeytyi äitini sydänystävä Harjavallassa. Luultavasti nainen tarvitsee raastaviin salaisuuksiinsa

kuuntelijan ja neuvonantajan, aivan kuten nuori Maria kokeneemman Elisabetin. Vasta sitten kun sisällä liikahtaa ja peitetty salaisuus saa hahmon, tapahtuu tapahtuman ymmärrys ja sitä kautta kiihkoisan mielen rauhoittuminen. Elina oli äidilleni Elisabet.

Sittemmin Harjavallan kirkkoherra, Isä Veijo, saattoikin toimittaa vuosikymmenten jo mentyä isä Salomonin hautaansiunaamisen poissaolevana Harjavallan hautausmaalla. Muistan äitini vapautuneen olemisen isäänsä siunatessa. Oli kuin isäkin olisi ollut läsnä. Sen jälkeen poistuivat myös yölliset haamut: oltiin päästy varjosta valoon. Ei tarvinnut pelätä. Ei tarvinnut odottaa. Vihdoinkin saatiin vain olla.

Eikö nyt sisällissotamme muistovuotena olisi aika

päästää tämä kansakunta traagisen sodan varjosta valoon?

Viime sotiemme ylipäällikkö Mannerheim määräsi toukokuun kolmatta sunnuntaita vietettävän kunnioittavasti. ”Nyt päättyneessä sodassa (talvisota) kaatuneitten ja myös murroskautena 1918 molemmin puolin vakaumuksensa puolesta henkensä uhranneiden yhteisenä uskonnollisena muistopäivänä”.

Olisi suurenmoista, jos ”uskonnollinen muistopäivä” muodostuisi ”molemmin puolin” kansakuntaa yhdistäväksi suuren sovinnon päiväksi. Traagisessa sisällissodassa kysymys sittenkin oli meidän sodastamme.

RAIMO
VUORISTO**Veikko Pitkäsen muistolle****Veikko Kalevi Pitkäsen** syntyi 14.3.1939 Vpl Pyhäjärvellä. Hänen vanhempansa **Tauno Johannes Pitkänen** (19.12.195 Pyhäjärvi Vpl) ja **Saimi Mirjami Reinikainen** (28.5.1915 Orimattila), Veikko syntyi kolmantena lapsena.Veikko vihittiin Ypäjällä **Marja o.s. Niemelän** kanssa, ja perhe sai lapset **Pauliinan, Elinan ja Jaakon** asettuen rakenta-maansa taloon Vampulaan.

Meri veti Veikon purjehdintaan ja hän toimi kone-mestarina mm. säännöllisellä reitillä kalkkilaivalla, joka toi rahtia Suomeen. Maakravuksi asetettuaan

hän myös toimi konemestarina ja käyttöpäällikkönä Partekilla/Nordkalkilla. Tämäkin työ vei Veikon ulkomaille.

Hänen iloinen ja ulospäin suuntautuva luonteensa ilmesisti johtui hänen halustaan laulaa ja kuoro piti yllä niin sosiaalista verkosta kuin mielenterveydestäkin.

”Veikko liittyi LC Vampulan jäseneksi v. 1985 ja toimi jäsenenä ansiokkaasti elämänsä viime kuukausille saakka. Klubimme presidenttinä Veikko toimi kaudella 1998-1999. Hänet huomioitiin ansioistaan Lions-työssään mm. Mel-

vin Jones -jäsenyydellä v. 2008. Aktiivisen ja aina positiivisen klubimme jäsen, lion Veikon poistuminen keskuudestamme jättää ison aukon Vampulan lionstoimintaan”, kirjoittaa **Mauno Kotamäki**.

Kotiseutumatkat olivat Veikolle tärkeitä monistakin syistä. Kotitalon paikka, mummolan paikka ja Pyhäjärvi piti Veikon mielestä tallentaa mieleen ja jakaa lapsille ja lastenlapsille. Minulle Veikon jakama tieto oli sitäkin arvokkaampi, kun ei muita ollut osoittamassa sormella ja tärinöiden paikkojen tiimoilta. Sydämen asiaksi tuli

myös Vpl Pyhäjärven koulupiiri ja myöhemmin Vpl Pyhäkylä-Seura, jossa Veikko istui hallituksesta useita vuosia. Tällekin kesälle Veikko oli suunnitellut uutta matkaa Pyhäjärvelle, mutta nyt hän purjehti Tuonelan vesillä.

Seurakunnassa hän myös ahersi pannen tehtävänsä siellä ensi sijalle.

Evakkolapsen taival on päättynyt ja kaipaamaan jäivät lapset, lastenlapset, muut sukulaiset, ystävät ja Vpl Pyhäkylä-Seura.

MAILA HÄGGLUND
Veikon Kaarlo-serkun tytär**Kaija Toiviaisen muistolle**Äitini **Kaija Toiviainen** kuoli 86-vuotiaana Lehmustokodissa Järvenpäässä 11.3.2018. Hän oli syntynyt Iisalmessa 20.8.1931 opettajien **Aaro** ja **Lempi Pekkarisen** tyttäreksi Maalaiskunnan koululle.Äiti oli pienestä pitäen kiinnostunut pianonsoitosta ja otti pianotunteja opettaja **Aili Sihvoselta**. Äidin isä Aaro Pekkarinen oli perustanut Iisalmen maalaiskunnan amatööriorkesterin ja valitessaan uutta opettajaa koululle hän oli laittanut ehdoksi, että valittava henkilö osaa soittaa viulua. Isäni **Mauri Toiviainen**, joka oli soittanut viulua Kajaa-nin opettajaseminaarin orkesterissa, täytti tämän ehdon ja sai ensimmäisen opettajan työpaikkansa ja asunon Iisalmen maalaiskunnan koululta ja pääsi myös soittamaan ukin johon tamaan amatööriorkeste-riin. Hänet myös kutsuttiin usein vierailemaan Pekkaristen kotiin, jossa hän pääsi helposti tutustumaan tulevaan vaimoonsa. Musiikki oli jo näin suhteen alkuvaiheessa vahva yhdistävä tekijä heidän välillään. Häät pidettiin Iisalmen maalaiskunnan kirkossa 26.7.1950. Näin äidistä tuli **Katri ja Vilho Toiviaisen** miniä Kosterman Toiviaisten sukuhaaraan. Häiden jälkeen aviopari muutti Jyväskylään

ja perheeseen syntyi kolme lasta.

Jyväskylässä äiti suoritti ylioppilastutkinnon ja valmistui sen jälkeen luokanopettajaksi Kasvatustieteiden korkeakoulusta. Hän jatkoi piano-opintojaan musiikkiopistossa ja soitti siellä pisimmälle edenneenä oppilana näytteissä mm. konserton orkesterin solistina. Opettajana oli professori **Timo Mäkinen**.

Alakoulun opettajana äiti toimi Jyväskylässä valmistumisestaan vuodesta 1957 vuoteen 1991, jolloin hän jäi eläkkeelle. Opettajantyössä alakoulussa ei tuohon aikaan ollut varmaan liiemmäti kurinpito-ongelmia. Kotona me lapset emme ainakaan kuulleet tästä. Äiti erotti hyvin työn ja ajan perheen parissa. Koulujen juhlissa säestäminen kuului itsestään selvänä äidin tehtäviin. Musiikillinen osaaminen oli hyvä lisä opettajan työssä.

Äiti toimi myös muutamman vuoden Kypärämäen srk:n sivutoimisena kanttorina ja myöhemmin valittuna säestäjänä isäni johtamissa Jyväskylän Sekakuorossa ja Jyväskylän Karjalakuorossa. Myös perhe-trio Toiviaiset esiintyi monissa eri tilaisuuksissa, äiti Kaija soitti pianoa, tyttäret **Liisa** ja **Kati** huilua ja selloa. Äiti kävi myös usein säestämässä laulajia ja antoi pianotunteja kotona.

Äiti oli monella tapaa kätevä käsistään: hän ompeli, virkkasi, kutoi. Myös ruoanlaitto ja puutarhanhoito kiinnostivat häntä. Häntä voi luonnehtia päämäärätietoiseksi, aikaansaavaksi ja sovinolliseksi ihmiseksi. Saamme olla hänelle paljon kiitollisia.

MARTTI
TOIVIAINEN
Kaija Toiviaisen poika

Sankaripatsas paljastettiin juhlavasti

Kesäkuun 12. päivä 1994 jää Vpl. Pyhäjärvestä kertovaan historiaan yhtenä merkittävänä tapahtumapäivänä. Suomalais-venäläisen yhteistyön tuloksena, ja Etykin sopimuskirjaan tukeutuen, paljastettiin entisellä Vpl. Pyhäjärvellä Sankarivainajien muistomerkki. Säätiön suunnitelma oli, että muistomerkki paljastetaan toukokuun 20. päivänä, Kaatuneitten muistopäivänä. Muistomerkki oli jo silloin valmiina, mutta juhlallisuudet siirtyivät kesäkuulle.

Tilaisuuteen osallistui satoja henkilöitä, joukossa runsaasti paikallista väestöä. Mukana nykyisen Pyhäjärven ja koko aluehallinnon korkeimmat virkamiehet ja sotaveteraanijärjestöjen edustajat.

Valkoisella aidalla erotettu sankarihauta-alue näkyi jo kauaksi. Paikkaa lähestyttäessä nousi mieleen ajatus. Olemme ainakin pienen palan kotiseudustamme saaneet takaisin hallintaamme. Ja kaikkien meidän pyhäjärveläisten mielessä varmasti kumpuaa kiitollisuus siitä, että se on juuri tämä paikka. Kaunis portti, josta polku vie **Matti Ahvosen** suunnittelema patsaalle, ja jonka keskeltä näkyvä risti erottuu selvänä tielläkulkijoidenkin silmiin.

Juhltilaisuus

Juhlallisuudet alkoivat sunnuntaina kello 10.00. Finlandia-hymnin soidessa tuotiin Venäjän, Suomen ja Pyhän-Säätiön liput kunniaavartioon patsaan vierelle. Pyhän-Säätiö oli laatinut ohjelman.

Ohjelmaan tuli alussa muutos. Kyläneuvoston puheenjohtaja **Klara Kozlova** saapui alueen asukkaiden kanssa tilaisuuteen ja kertoi, että hän käyttää tilaisuuden ensimmäisen puheenvuoron. Hän toivotti jokaisen juhille saapuneen suomalaisen tervetulleeksi entiselle kotiseudulleen. Kozlova on ensitapaamisesta lähtien suhtautunut erittäin myönteisesti meihin pyhäjärveläisiin ja ponnekkaasti toiminut patsashankkeen toteuttamiseksi.

Sydämelliseen ja avoimeen tapaansa nytkin puhuessaan niin alueensa asukkaille kuin meille pyhäjärveläisille, hän korosti keskinäisen kanssakäymisen merkitystä eri kansojen välillä. ”Jos me ruohonjuuritasolla olevat ihmiset pystymme avoimesti kohtaamaan ihmisen ihmisenä ja toinen toistamme kunnioittaen rakentaa ystävyyttä, nousee siitä silta, joka estää sodat ja ristiriidat.”

Myöhemmässä yhteydessä hän lupasi säätiöm-

me edustajille huolehtia siitä, että muistomerkki alueeseen säilyy kunnioituksen kohteena.

Rovasti **Kaarle Viika** piti Sankaripatsaan paljastuspuheen. Se tulkittiin myös venäjäksi. Puhe oli tietysti tarkoitettu meille suomalaisille, mutta yllättävää oli venäläisvanhusten reaktio. Useat pyyhkivät kyynelitään. Sota, menetetyt omaiset ja myös menetetty kotiseutu oli heidänkin elämänsä karua todellisuutta.

Paljastuspuheen jälkeen patsasta peittävän suojapeitteen poistivat kunniaavartiossa seisleet **Päivi Pelkonen** ja **Pekka Laulajainen**. Päivin sukulaisssetä, jääkärialiupseeri, ylioppilas **Lauri Pelkonen** on haudattu Pyhäjärven Vapaussodan sankarien hautaan. Nimi on Vapaussodan muistomerkissä. **Pekka Laulajaisen** isä kersantti **Arvid Laulajainen** on haudattu nyt siistyttyyn sankarihautaan.

Huittisten trio lauloi Veteraanien iltahuudon. Esittäjinä **Leino Rouvinen**, **Vilho Viskari** ja **Heikki Kiiski**. Sitten seurasi kukkien lasku. Ensimmäisenä laskettiin omaisten seppele.

Jorma Inkisen puhe

Omaisten seppeleen laskivat **Laura Suominen** ja **Jorma Inkisen**, joka käytti puheenvuoron.

– Hyvät sankarivainajien omaiset, sotaveteraanit, niin suomalaiset kuin venäläisetkin, hyvät läsnäolijat. On kulunut 50 vuotta siitä, kun näitä sankarihautoja on viimeksi kunnostettu. Tänäaän voimme olla iloisia siitä, että näiden vuosikymmenien jälkeen meillä on mahdollisuus hiljentyä omaistemme haudoilla. Siitä, että alue on saatu tähän kuntoon, voimme olla kiitollisia Pyhän Säätiölle ja Käkisalmen hallintopiirille.

– Tässä sankaripatsaalla rohkenen lainata kahta antiikista peräisin olevaa lausetta, jotka hyvin sopivat tähän tilaisuuteen ja joiden sanoma lyhyesti kertoo, minkä vuoksi voimme elää vapaina vapaassa maassa. Ensimmäinen lause on muinaisesta Roomasta ja kuuluu: ”Patria nobis vitae carior esto, isänmaa olkoon meille elämää kalliimpi.” Silloin, kauan sitten, Suomen miehet asettivat isänmaan edun omaa elämänsäkin arvokkaammaksi. Toinen lause on antiikin Kreikasta, Thermopylain solasta, josta se vielä tänäänkin on luettavissa. Vieras, Spartaan vie tämä viesti: ”Me uinua saamme tässä ja noudattaa käskyä maan lakien.” He, jotka lepäävät näitten kumpujen alla, noudattivat ”käskyä maan lakien”, viimeiseen asti.

– Toivokaamme, että

tämä vaatimaton muistomerkki palauttaa täällä kävijöiden mieleen sen uhrin, jonka nämä miehet antoivat. Toivokaamme myös, että se kertoo sodan mietettömyydestä ja herättää halun rauhaan ja ystävyyteen kansojen välillä.

Omaiset ja sukuseurat laskivat omat kukkakimpunsa. Se hetki oli koskettava. Isoisälle, isälle, veljelle, sulhaselle, kummipojalle, veljeni pojalle, lapsuuden ystävälle, kuuluivat mikrofonin eetteristä.

Kukkia kerääntyi patsaalle

Omaisten seppeleen jälkeen laskettiin Pyhän-Säätiön pu-namustin nauhoin koristeltu laakeriseppele.

Martta-liiton ja Lottien järjestön edustajat muistelivat, kuinka 50 vuotta sitten tykkien jyskeessä koristeltiin jokainen sankarihauta. Silloin hautalohkoja reunustivat kauniit orvokkirivistöt. Nyt nämä iäkkäät pyhäjärveläisnaiset koristivat muistomerkkin orvokkiseppelillä muistolausein:

”Synnyinseutuaan puolustaneiden pyhäjärveläisten sankarivainajien muistolle”. Huittisten Karjalaiset ja matkaryhmä sekä Tampereen Seudun Vpl. Pyhäjär-vikerho laskivat kukkalaitteet. Noitermaan koulupiiriläiset ja Noitermaan Suojeluskunnan ja Lottien kyläosastot laskivat havuseppeleet.

Naapuripitäjämme Sakolan Suvanto-Säätiötä edusti **Esko Kallonen**, jonka saatesanoina seppellettä laskiessa oli sakkolaisen runoilija **Aleksanteri Aavan** runo Karjalan kukkaset.

Venäläisten tervehdykset

Viimeisinä laskivat kukkan-sa venäläiset. Patsaalle ryhmittyivät Käkisalmen kaupunginjohtaja **Jevgenij Krasov**, Käkisalmen hallinnon kulttuurijohtaja kahden alaisensa kanssa, nyky-Pyhäjärven kunnanjohtajat sekä suuri joukko paikallista väestöä.

Ryhmän puolesta puhui Käkisalmen piirin sotaveteraanien puheenjohtaja **Mihail Ljaskovskij**. Hän korosti rauhan ja ystävyyden merkitystä kansojen välillä. ”Jokainen sodan käynyt mies tietää, mitä sota on. Ja hartain toive onkin, ettei tulevat polvet koskaan joutuisi kokemaan samaa kuin me.”

Paikallisen väestön tervehdykset olivat koskettavia. Erään vanhuksen pihaan oli noussut kaksi tulppaania. Hän toi ne. Toisella oli lasipurkissa kimp-pu si-reeneitä. Monilla oli kielokimp-puja. Yhdellä ryhmälä oli pihlajan, Karjalan pyhän puun oksia, jotka oli



Muistomerkkin jalusta peittyi kauniiden kukkalaitteiden alle.

kiedottu kimpuksi punaisella rusettinauhalla. Ja kenellä ei ollut mitään, teki hartaana ristinmerkin patsaalla.

Pietarista oli saapunut ryhmä sotaveteraaneja, jotka puheenjohtajansa eversti **Makarenon** johdolla laskivat seppeleen. Makareno on harras ortodoksi ja puheensa päätteeksi hän toivotti Jumalan siunausta Suomen ja Venäjän kansoille.

Historia- ja Kotiseutuyhdistys Karelja on useissa venäläisissä lehtikirjoituksissa tuonut julki, että talvisota oli Neuvostoliiton häpeäpilkku. Heidän edustajansa **Irina** ja **Vladimir Tsekunov** toivat seppeleen suomalaisten sodanaikaisissa asusteissa, Irina lottapuvussa ja Vladimir kapteenin puvussa. Nuorina ja rohkeina sanoivat selkeästi: Suomen itsenäisyyden puolesta taistelleiden sotilaiden muistolle.

Loppuvirtenä laulettiin yhteisesti Sun kätes Herra voimakkaan. Ja tuntui aivan kuin säkeet ”Ja meille alla auringon, tää synnyinseutu kallein on”, olisi laulettu hivenen voimakkaammin.

Erittäin arvokkaan, kauniin ja mieleenjäävän tilaisuuden juonsi **Reino Äikiä** kahden tulkin avustamana.

Kirkkoaholla

Juhlallisuudet jatkuivat vielä kirkkoaholla. Noitermaan bussimatkalaiset laskivat **Heikki Karttusen** tekemät havuseppeleet Va-

Karjalan kukkaset

Karjalan kukkaset tuomme, kummuille sankarien kiittäen siitä, kun aikana päivien ankarien, miehinä taistelitte, säilyttäen meille isänmaan.

Ei aika voi koskaan uhrimme arvoja suistaa, ei sankariloistetta paatemme himmentää, polvesta polveen kansa vaalien muistoa, muistaa kukkanne, kumpunne pyhittää. On ikuinen täällä muisto sankarien.

Vähäiset tässä kukkamme lie, näin luona patsahan ylhän, mutta muistellen: myöskin Karjalan tie kävi kautta kamppailun jylhän. – Sen nimi on nyt maan mennehen, nyt juurin juurrunne Suomehen, sen sankarit meille osti ja siniristimme nosti yli tuhatjärvien hulmuamaan, – – – Kunnia sotureille!

ALEKSANTERI AAVA

paussoturien ja Lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkeille.

Erkki Pärssinen kertoi Pyhäjärven historiasta. Huittisten trio lauloi Reppurin laulun. Tilaisuus päättyi mehu- ja rinkelitarjoiluun koko yleisölle.

Musakan Lomarannasmaatalonpoikien muistotilaisuuteen osallistui säätiön johdolla noin 20 paikallishallinnon henkilöä ja eri naapurisäätiöiden edustajia.

SALME RINTALA

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 70-vuotisjuhlakonsertti täynnä tunnelmaa Tultiin kun kutsuttiin

Noin 200 henkeä osallistui Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 70-vuotisjuhlakonserttiin Tyrvään kirkossa sunnuntaina 22. huhtikuuta.

Yhteenkuuluvuus oli vahvaa, kun pyhäjärveläiset tapasivat toisiaan, kirkko täyttyi iloisesta puheensorinasta, kun joka puolella käteltiin ja halattiin. Juhlakonsertin suuri osallistujamäärä yllätti järjestäjät iloisesti. Kutsu oli kuultu ja otettu vastaan paljon Sastamalaa kauempanakin.

Ennen tilaisuutta sytytettiin kynttilä ja laskettiin kukat Karjalaan jääneiden muistomerkille. Tilaisuuden avaussanat lausui Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön kunnia-puheenjohtaja **Antero Pärssinen**. Hartauden piti seurakuntapastori **Tarja Kopalainen**. Päätössanat lausunut säätiön puheenjohtaja **Pertti Hakanen** toi terveiset myös Karjalan liitosta.

Konsertin solisteina esiintyivät **Anssi Hirvonen** ja **Petri Kiiski**, **Anna-Mari Yrjänä** soitti urkusoolon ja säesti laulajia uruilla ja flyygelillä.

Ohjelmisto koostui hengellisistä ja karjalaisista lau-

luista. Hienot tulkinnat koskettivat ja veivät monen ajatukset kotiseuduille.

Vammalan Karjalaseuran tarjoilemat käsin leivotut karjalanpiirakat hyvän kahvin ja pullan kera maistui-
vat konsertin jälkeen.

Katsottavissa oli myös valokuvanäyttelyä Pyhäjärveltä.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitus kiittää sydämellisesti esiintyjä, puhujia ja ennen kaikkea konserttivieraita, juuri te teitte konsertista mieleenpainuvan juhlahetken.

Juhlan avaussanat ja hartauspuhe ovat luettavissa seuraavalla aukeamalla sivulla 8.

TARJA
KOPALAINEN

Kuvat:
Tarja Kopalainen
Edvin Naskali
Kirsti Naskali
Markku Pärssinen



Konserttiyleisö yhtyi seisaaltaan laulamaan Karjalaisten laulua.

”Yhteenkuuluvuus oli vahvaa,
kun pyhäjärveläiset
tapasivat toisiaan,
kirkko täyttyi iloisesta puheensorinasta,
kun joka puolella käteltiin ja halattiin”



Konsertin esiintyjät Anssi Hirvonen, Petri Kiiski, Anna-Mari Yrjänä ja Tarja Kopalainen kiitoskukkasten kera.



Kukat ja kynttilät laskettiin Karjalaan jääneiden muistomerkille. Vasemmalta Kirsti Naskali, Pertti Hakanen, Antero Pärssinen, Mauri Hauhia ja Tarja Kopalainen.



Konsertin laulutaitajille karjalaisuus on tuttua ja tärkeää

Anssi Hirvonen

- 70-vuotias ooppera- ja oratoriolaulaja sekä Sibelius-Akatemian emeritus laulutaiteen lehtori ja vs. professori, syntynyt Tampereella. Director musices -arvonimi vuonna 1998.

- Suorittanut Sibelius-Akatemiassa kanttori-urkurin-, yleisen osaston päästö-, yksinlaulunopettajan- ja laulun diplomitutkinnot.

- Toiminut suurten kirkkomusiikkiteosten tenorisolistina 1972 lähtien ja laulanut niitä yli 700 konsertissa kotimaassa ja ulkomailla.

- Laulanut yhteensä noin 50 eri oopperaproduktiossa ja niissä yli 700 esityksessä

- Satoja kirkko- ja muita konsertteja sekä esiintymisiä.

- Toiminut kirkkomusiikkona Helsingissä ja Tampereella 1970-1981.

Anssi Hirvosen juurista 3/4 on Pirkanmaalta ja 1/4 Keski-Suomesta. Pyhäjärveläisyyteen hänet liittävät puoliso **Riitta Hirvonen**, jonka vanhemmat **Mertta** ja **Emil Korhonen** toimivat Pyhäkylän koulun opettajina.

Karjalaiset tulivat Anssille tutuksi jo varhain lap-



Anssi Hirvosen konsertissa esittämät laulut ”Täällä pohjantähden alla” ja ”Kanteleeni” ovat seuranneet häntä jo yli kuuden vuosikymmenen ajan.

suudessa. Kun Anssi oli kanttorina Ylöjärvellä 1970-luvun alussa, kysyivät Ylöjärven kaukolalaismummit häneltä ”Oot sie meikäläisiä?” Kuultuaan vastauksen, he sanoivat ponnekkaasti: ”Et sie mikään hämäläinen oo! Kyl sie kävisit aiva viipurlaisest pojast!”

Anssi lauloi nuotilleen jo ennen kuin puhui ja tienasi lapsena limsarahoja laulamalla ”äijille” Osmonmäen kioskillä Tampereella. Hän voitti lapsena useita laulukilpailuja ja sai paljon

esiintymistilaisuuksia.

Armeija-aikana Niinälössä Anssi lauloi ja soitti koskettimia bändissä ja lauloi myös varuskunta-soitokunnan solistina ja mieskvartetissa. RUK:ssa Anssi lauloi mieskuorossa ja opiskeluaikana Radion Kamarikuorossa.

Anssi on kiinnostunut Karjalasta ja karjalaisuudesta ja vierailut Karjalassa lukuisia kertoja. Kesäkuun alussa hän on lähdössä puolisonsa Riitan kanssa Karjalaan, tällä kertaa he kiertävät Laatokan.

Petri Kiiski

- 38-vuotias, asuu Huittisissa vaimonsa **Eveliinan** ja 8-vuotiaan **Leo**-poikansa kanssa.

- Auto ja -kuljetustekniikan insinööri AMK ja työskentelee SASKY koulutuskuntayhtymän palveluksessa opettajana ajoneuvo-asetajalinjalla, Vammalan ammattikoulussa.

- Petrin isän, **Heikki Kiiskin**, vanhemmat **Arvi** ja **Iida Kiiski** asuivat Pyhäjärven Ylläppään kylässä, Laatokan rantamaisemissa, jossa Arvin syntymäkotikin sijaitsi. Iida, o.s. **Repo** oli kotoisin Sakkolan Vilakkalan kylästä.

- Musiikki ollut osaelämää pienestä pitäen ja on ehdoton ykkösharrastus. Soittanut koskettimia ja laulanut.

- Kotoa perinyt laajan iskelmän ja perinteisen tanssimusiikin, sekä hengellisen musiikin tuntemuksen.

- Ala-asteella säesti joului- ja kevätjuhissa ja mm. Huittisten Karjalaseuran tilaisuuksissa.

- Yläasteella soitti koulubändissä, myöhemmin oma bändi nimeltä Hui-kanpään pojat.

- Laulamista harjoitellut itse ja isän opastuksella, harrastanut myös karaokea.

- Vuonna 2013 julkaissut Nostalgia -nimisen omakustannelevyn.

- Vuonna 2015 laulajana huittislaaisessa Sekulit estradyryhmässä, lauloi Olavi Virta-konsertissa kuorossa, sekä nuoren Olavin soolon.

- Menestynyt Laila ja Olavi -laulukilpailussa vuosina 2016 ja 2017.

- Laulanut Tangomarkkinoiden semifinaalissa vuonna 2017.

- Laulanut mieskuorossa ja huittislaaisessa Canto Novo -kamarikuorossa.

- Tehnyt yhteistyötä Huittisten seudun harmonikko-



Petri Kiiski vaikutti konserttiin opettelemastaan uudesta laulusta nimeltä ”Karjala”, jossa kansanomaisen sävelkulku yhdistyy karjalaisten tunteja suoraan kuvaavaan sanoitukseen.

jen kanssa Satahäme Soi -tapahtumassa.

- Jokunen pieni sanoitus ja sävellys pöytälaatikkovaiheessa.

Petri tietää oman sukupolvensa edustajaksi karjalaisuudesta ja pyhäjärveläisyydestä poikkeuksellisen

paljon. Siirtokarjalaisten asiaa ja suvun vaiheita on pidetty kotona ja suvussa vahvasti esillä. Pyhäjärvelä Petri on käynyt kolme kertaa. Petri kokee, että hänen musiikilliset juurensa ovat karjalaiset.

Tiesitkö tämän Pyhäjärven vaakunasta

Vaakunan kuviot on otettu Pyhäjärven kirkkoaholle 1936 pystytetystä lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkin huipulla olevasta lyhdystä, jonka yläpuolella oli Karjalan vaakunakuviot. Idea on rovasti **Kaarle Viikan** ja heraldisessa muotoilussa avusti heraldikko, graafikko **Kaj Kajander**, 1989.

Vaakunan selitys:

Punaissa kentässä kultainen lipuke, jossa musta, kulmikas tylppäkärkinen ankkuriristi; ristin alin sakara muita pitempi. Lipukkeen yläpuolella kaksi irtonaista, toisiaan vastaan iskevää käsivartta, joista oikea pitelee miekkaa, vasen käyrää sapelia; kaikki hopeaa.



Konserttikahveilla Vammalan Karjalaseuran väki tarjosi, kuinkas muuten, omin käsin rypytettyjä karjalanpiirakoita.

Kunniapuheenjohtaja kertoi historiasta

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön kunniapuheenjohtaja **Antero Pärssinen** valotti juhla-konsertin avajaissanoissaan säätiön historiaa ja kertoi Pyhäjärven pitäjäs-tä.

– Pyhäjärven pitäjä si-jaitti itäisellä Karjalan Kan-naksella, Laatokan rannal-la, Käkisalmen kaupungin eteläpuolella. Keskellä pi-täjää oli järvi, mikä on lainannut nimensä koko pitäjälle. Pyhäjärvi oli hevosenkengän muotoinen, kirkasvetinen ja syvä. Jär-veen työntyvällä niemellä seisoi uljaana kirkko, jonka kellojen kumahdukset tyy-ninä kesäiltoina kantautui-ivat pitäjän äärimmäisille perukoille asti.

– Näin kuvaa Pyhäjär-veä Säätiömme 60-vuotis-historiikissa kunniajäsenem-me **Reino Äikiä** 10 vuot-ta sitten.

– Me pyhäjärveläiset läh-dimme toisen kerran evak-koon juhannuksen tienoil-la 1944. Useat meistä jätti-vät kotipitäjäänsä 20.6., sa-mana päivänä, jolloin Viipurin kaupunki menetetiin venäläisille.

Pääsijoitusalueeksi tulivat nykyisen Sastamalan alue ja Huittinen sekä Pohjois-Satakunnan alueet.

– Suurimman osan pyhäjärveläisistä ahertaessa uusien kotien rakentami-nessa perustettiin 25.04.1948 Pyhän-Säätiö. Kunnan nimeä ei rauhan-ehtojen mukaan ja valvon-takomission tiukassa val-vonnassa sellaisenaan saanut käyttää. Vasta 50 vuot-ta myöhemmin 1998 sää-tiömme sai nykyisen Vpl Pyhäjärvi-Säätiön nimen.

Säätiön perustaminen lähti käyntiin kevättalvella 1947 Pyhäjärven kunnan hoitokunnan toimesta. Kokoonkutsujina **Vilho Toiviainen, Matti Pärssinen, Impi Wiika, Mikko Lappalainen**. Seuran-neen vuoden aikana mu-

kaan hankkeeseen tulivat lu-kuisat pyhäjärveläiset jär-jestöt myös varojen lah-joittajina.

Samaan aikaan käynnis-tettiin myös pitäjän histori-an kirjoitushanke.

– Historiatoimikunta aloitti mittavan työn, jonka tuloksena vuoden 1950 lo-pulla valmistui laaja ja kai-kin puolin mainio historia-teos, kirjoittajanaan maisteri Impi Wiika.

Vuonna 1947 saivat myös Pyhäjärvi-juhlat alkunsa, kun niitä ensimmäisen ker-ran vietettiin Siurossa kah-deksantena sunnuntaina kolminaisuuden päivästä.

– Toinen nykytoimintam-me kolmesta päätehtävästä, opiskelija-apurahojen ja-kaminen, alkoi vuonna 1951. Kolmas päätehtävä eli oma lehtemme aloitti vuonna 1956.

– Tuo pyhäjärveläisten aktiivisuus yhteisten asioi-den ja toimintojen määrätietoisessa hoitamisessa an-saitsee meidän täyden ihai-lun ja kiitollisuuden. He ahkeroivat yhteisissä asioissa samaan aikaan, kun elämä uusilla asuinsijoilla vaati erit-täin pitkiä työpäiviä. Sil-loinhan esimerkiksi raken-tamisessa kaikki oli tehtävä itse.

– Muistan kun olin tiilen-tekotalloissa Tyrvään Myl-lymaassa serkkuni ja ikäto-verini **Reijo Pakarisen** koti-pihassa. Olimme 11 vuot-taita, mutta tielten kanto kyllä kävi.

Antero Pärssinen toivot-ti kaikki lämpimästi terve-tulleeksi tähän juhla-konserttiin.

– On hieno asia, että konsertti on saatu aikaisek-si. Ymmärrän tilaisuuden myös kiitokseksi monia vuosikymmeniä tilaisuuksis-samme musiikista monella tavalla huolehtineelle **Ju-hani Forsbergille**. Juhani on ollut myös viimeinen Pyhäjärvellä syntynyt jäsen sää-tiömme hallinnossa.

Koti-ikävää, mutta kodittominakin meillä on aina koti

Pastori, Vpl. Pyhäjärvi-Sää-tiön hallituksen jäsen **Tarja Kopalainen** kanto paljon vastuuta juhla-konsertin jär-jestelyissä. Hän myös piti tilaisuuden hartaushetken, joka perustui kyseisen sun-nuntain 22.4. evankeliumin tekstiin Johanneksen evan-geliumin luvusta 14. Se kuu-luu näin:

Jeesus sanoi opetuslap-silleen: ”Älköön sydämen-ne olko levoton. Uskokaa Jumalaan ja uskokaa mi-nuun. Minun Isäni kodissa on monta huonetta – en-hän minä muuten sanoisi, että menen valmistamaan teille asuinsijan. Minä menen valmistamaan teille si-jaa mutta tulen sitten takai-sin ja noudan teidät luok-seni, jotta saisitte olla siellä missä minä olen. Te tiedät-te kyllä tien sinne minne minä menen.”

Nämä Jeesuksen sanat ovat hänen jäähyväispu-heesta opetuslapsilleen.

Jeesus piti tämän puheen heille vain hetki ennen kirsimistään ja kuolemaansa.

Jeesus halusi jättää nämä lupaukset turvaksi ystävil-

leen, joiden tiesi jäävän murtuneina ja kodittomina vaeltamaan tähän maail-maan, kun hän ei kohta enää olisi heidän keskuu-nessaan.

Tämän sunnuntain otsik-kona on Jumalan kansan koti-ikävä.

Me kristityt odotamme-kävöiden sitä kaupunkia, joka tulee, ja sitä asuinsijaa, jonka Jeesus on meille lu-vannut varata ja valmistaa. Jeesuksen lupauksen vuoksi meillä kuitenkin jo täällä maan päällä on rauha ja ilo sydämessämme.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö on perustettu 70 vuotta sitten lääkitsemään sitä koti-ikä-vää, mitä pyhäjärveläiset tunsivat jouduttuaan sodan seurauksena jättämään ra-jan taakse rakkaat kotinsa ja kotiseutunsa.

Heidän oma sijansa ja kotinsa tässä maailmassa oli menetetty ja uutta elä-mää piti alkaa rakentaa vie-railla seuduilla, toisten nur-kissa.

Turvattomuutta ja ko-dittomuutta lievitettiin oman

identiteetin ja kotiseudun perinnön vaaliminen yhdes-sä kohtalotovereiden, tois-ten pyhäjärveläisten kans-sa.

Tätä työtä Vpl. Pyhäjär-vi-Säätiö on jo 70 vuoden ajan tehnyt; säilyttänyt pyhäjärveläisten kotiseudun muistoa, lievittänyt koti-ikä-vää ja helpottanut pyhäjärveläisten elämistä uusilla asuinsijoilla. Yhä tärkeäm-mäksi tehtäväksi on tullut myös tämän perinnön siir-täminen ja säilyttäminen uusille sukupolville.

Juhlistamme Vpl. Pyhä-järvi-Säätiön juhluvuotta hengellisten ja karjalaisten laulujen konsertilla. Tämän sunnuntain evankeliumi sopii erityisen hyvin tähän juh-lapäiväämme, sillä se evan-geliumi on ilosanoma kai-kille kotinsa menettäneille.

Evankeliumi kertoo sii-tä, että Jeesus on kuollut puolestamme ja lahjoitta-nut kodin kaikille koditto-mille. Jeesuksen seurassa emme vaella kodittomina, vaan kuljemme kohti mää-ränpäätä, joka on selvänä edessämme.

Jeesus pitää meistä huo-len läpi elämämme ja vie meidät tämän elämän jäl-keen luokseen taivaan kotiin, sinne minne hän on valmistanut meille jokai-selle ikioman sijan.

Siksi meillä koditto-minakin aina on koti. Sik-si meidän sydämemme murheidenkin keskellä on aina levollinen.

Rukous:
Kristus, Herramme.
Usko sinuun on
matka ja tie,
jota kulkiessa
eteen avautuu
yhä uusia näköaloja.

Me emme vielä
voi aavistaa,
mitä kaikkea sinä olet
meitä varten valmistanut,
mutta saamme
uskoa lupaukseesi.

Pidä meidät tällä tiellä
ja vie meidät
kaikki perille taivaaseen.
Ylistys sinulle ikuisesti.
Amen

Konsertin jälkeen

Olen miettinyt ääntä pal-jon. Sen moninaisuutta elä-mässä. Tekniikan miehenä kuuntelen mielelläni vaikka moottorien käyntejä. Huoli kasvaa, kun joku sivuääni alkaa häiritsemään.

Viljelijäurani puin koko ajan vanhoilla puimureilla. Muutaman kerran olin pu-dota penkiltä, kun kuului aika rysäys. Mutta sitten näinkin, että oman armei-jan meluisa Draken siinä lensi matalalta harjoitusalu-eelle. Pyrstö vain vilahti.

Se ääni oli puhutteleva, kun vanha puimuri imaisi sisäänsä aikamoisen kiven. Se ääni oli paha, puhuttele-va ja loppui hiljaisuuteen, joka sekä puhutteli. Sen syksyn loput puinnit teki hyvä naapuri.

Näiden aasinsiltojen jäl-keen voidaan telkkarioh-jelman tapaan kysellä, pi-täisikö olla huolissaan, jos luulee, ettei ymmärrä juuri mitään musiikista? Tätäkin olen miettinyt, ja puhunut-kin joidenkin kanssa asia-sa, muunmuassa ammatti-muusikkoserkkuni Tuomaksen.

Tämän pohdinnan tulos on ollut helpottava. Ei tar-vitse tietää paljonkaan. Tun-ne on tärkeintä. Hyvältä kuulostava musiikki on hy-vää. Hyvä soittaja soittaa kyllä itsensä takia, mutta hyvin usein muille ihmisille, muita ihmisiä varten. Kuun-telijalla on täysi lupa naut-tia, vaikkei paljon ymmär-räkään. Nautimmehan me

vaikka hyvästä viinistä jos-kus, vaikka emme osaa sitä tehdä.

Seuraavia rivejä ei pidä lukea konserttiarvosteluna, vaan tarkoitus on vain ku-vailla tilaisuuden henkeä, tunnelmaa ja vaikutuksia. Kaikkia nimittäin riitti.

Säätiömme mieltä talvel-la, miten voisimme 70-vuo-tista toimintaamme hieman juhlistaa. Päädyttiin kirkko-konserttiin, joka pidettiin sunnuntaina 22.4. klo 15 Tyrvään kirkossa. Päävas-tuun järjestelyistä hoiti pas-tori Tarja Kopalainen, tie-tysti mukana oli myös muu-ta säätiön väkeä.

Konsertin rakenne oli erinomainen. Alkusoitto, Antero Pärssisen puhutte-levat alkusanat, Anssi Hir-vosen viisi laulua urkupar-velta, Tarja Kopalaisen na-pakka pikku hartaus, Petri Kiiskin viisi laulua kirkon edestä, Pertti Hakasen pää-tössanat ja kahvi. Kenellä-kään ei tullut aika pitkäksi, konsertissa kului aikaa noin tunti ja kahvia juotiin kai-kessa rauhassa.

Säestyksen sekä uruilla että flygelillä suoritti Anna-Mari Yrjänä. Istuin aika edessä ja seurasin flygelin soittoa läheltä. Laatuissa soittimessa tuntui olevan ainoastaan oikeita kosketti-mia. Kaikki virheet olivat jossain muualla. Kuu-lin, kun konsertin jälkeen Petri kiitti Anna-Maria säes-tyksestä, jonka tukemana



Säätiön hallintoneuvoston pj. Esko Pulakka ku-vassa oikealla, vieressä Seija Pärssinen ja kunniapuheenjohtaja Antero Pärssinen. Kuva: Markku Pärssinen.

”oli helppo laulaa”. Siltä kaikki kuulostikin. Juhlavat urut, hienot, kirkkoon ja juhlaan sopivat kappaleet, komea laulu. Mieli herki-tyi.

Tarjalle sattui oivallinen sunnuntain kirkollinen teks-ti, jossa puhuttiin Isän kodin kaikille riittävästä huo-neista. Karjalan, Pyhäjär-ven, Tyrvään ja ympäris-tön asukkaille on koti va-rattuna, no taivaallisessa mielessä ainakin. Helppo siinä oli ihmisten silmiä kas-tella, kun soitto, laulu ja koskettavat sanat olivat jo valmiiksi herkistäneet mieltä.

Kolme taiteilijaa, Anna-Mari, Anssi ja Petri tekivät konsertista vaikuttavan, yhdistävän, ylevän juhlan. Kiitos heille kovasti!

Luulen, että muutkin kuin minä ajelimme aika-naan koteihimme joten-kin hyvällä, paremmalla mielellä. Ehkä tapailimme tuttuja sanoja, mielessäm-me ”kukkuivat Karjalan maiden kuldaiset kä-kösed”. Emme kerta kaikkiaan elä pelkästä lei-västä. Se tuli taas kerran todistetuksi.

ESKO PULAKKA
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
hallintoneuvoston
puheenjohtaja

Kiitos!

Sydämellinen kiitos esiintyjille,
Sastamalan seurakunnalle,
Vammalan Karjalaseuralle,
kaikille Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
70-vuotisjuhla-konsertin järjestelyihin
osallistuneille ja
konserttiyleisölle.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö sr
Hallitus

Pyhäjärven tohtorin tyttärentytär vaalii muistoja

Vanha päivänvarjo pääsi kotiin uuteen vitriiniin

Pyhäjärveltä kunnanlääkärin entisestä talosta löytynyt vanha päivänvarjo on saanut uuden kodin. **Petra Saraste** arvostaa päivänvarjoa niin paljon, että on teettänyt sille vitriinin omaan kotiinsa Hämeenlinnaan. Vanhaa hän kunnioittaa muutenkin; perheensä asuu 190 vuotta vanhassa talossa.

Kodissa on tallessa myös isoisänsä, tohtori **Filip Haikosen** vanhoja huonekaluja ja lääkärintälineitä, mm. synnytyspihdit, päänympäryksen mittaamiseen käytetty väline, kirurgisia välineitä yms.

Ikonimaalari ja suntio

Petra Saraste on syntynyt Kalvolassa 1966. Hän on kuvataiteilija, joka tekee taidegrafiikkaa, maalaa ikoneita ja opettaa ikonimaalauksia.

– Olen tehnyt taidegrafiikkaa myös vanhempieni elämänhistoriaa sivuten. Minulla on tallessa vanha nukke, joka äidillä oli Pyhäjärvellä ja Käkisalmissa. Nukella oli silloin posliinipää, mutta kun pommi osui Käkisalmen asunon kulmaan, jossa lastenhuone oli, nukelta särkyi pää. Nukella on ollut myöhemmin uudempi pää. Tätä nukkea olen käyttänyt taiteessani eräänlaisena symbolisena esineenä.

Toiselta ammatiltaan Petra Saraste on suntio, vastuualueenaan Hämeen Vanajan seurakunnassa Vanajan kirkko – ja kotinsa sijaitsee aivan Vanajan kirkon kupeessa Hämeessä tontilla, joka on muinaismuistovyöhykkeellä.

Petran perheeseen kuuluu aviomies, kappalainen (el.) **Reijo Sillanpää**. Molemmilla on jo aikuisia lapsia.

Kunnanlääkäri oli aina valmiina

Mutta kuullaanpa hieman Petra Sarasteen sukujuuria ja -tarinoita.

– Äitini **Arla Saraste** o.s. **Haikonen** syntyi Pyhäjärvellä 1928. Äitini Arlan isä **Filip Haikonen** syntyi Jaakkimassa. Filipin isä on Räsälän Myllypellosta ja äiti Kahvenitsan **Pärssisiä**. Äitini äiti **Fanny Johanna Perttunen** tuli farma-seutiksi Pyhäjärvelle Oulusta. Filip ja Fanny kihlautuivat 1922 ja avioituivat vielä samana vuonna.

Filip aloitti Pyhäjärven kunnanlääkärin virassa 1923. Hän asui entisessä käärijätalossa, josta sitten korjausten jälkeen tuli vakkinainen lääkärin asunto.

– Filip teki lääkärin työ-

tä sydämellään. Hänen periaatteenaan oli, että on hoidettava sairasta ihmistä, eikä vain jotain tautia. Potilas on lähimmäinen, joka odottaa apua ja hoitotoimenpiteitä kanssaihmiseltään.

Tohtori Haikonen teki paljon kotikäyntejä maanviljelijä **Antti Pitkäsen** hevoskyydillä ja **Antti Pusan** kyydillä.

– Kunnanlääkärin työ oli ainaista päivystystä. Myöhemmin Filip hankki Fordin, jolla lääkärinmatkat sujuivat helpommin.

– Fanny oli aktiivinen Lotta Svärd -yhdistyksen toiminnassa ja sen johtokunnan jäsen. Fanny Johanna oli aktiivinen myös Pyhäjärven orpokotityössä.

Vuonna 1932 Filip siirtyi Käkisalmeen sotilaslääkäriksi Rannikkotyöstö 3:een, ja Filip ja Fanny perheineen muuttivat silloin Käkisalmeen.

– Filip kävi Käkisalmen kerran kuussa myös Konevitsassa pitämässä vastaanottoa sotilaille ja kantanäkökunnalle. Luostarin johtaja **Igumen Mavrikij** pyysi sairaskäyntien yhteydessä tarkastamaan myös munkkeja ja sanoi leikkilään, että kun lääkäri tulee, ovat kaikki sairaana, mutta kun lääkäri on mennyt, ovat kaikki terveitä!

Petran isä **Erkki Saraste** syntyi Rovaniemellä 1928.

– Isäni oli Lapin sodan aikaan sotilapsena Ruotsissa. Vanhempani tapasivat ensimmäisen kerran Kemissä, jonne kumpikin ajautui sodan jälkeen oppikouluun. Uudelleen he tapasivat opiskeluaikoina Helsingissä.

Sodan varjot mursivat äidin

– Äiti Arla koki Pyhäjärvellä vietetyt lapsuusvuodet onnellisina ja ihanteellisina.

– Sotavuosina vanhemmat joutuivat miltei uhrautumaan Filipin lääkärintyölle, ja tyttäret, **Raija** syntynyt 1925 ja äitini olivat ajoittain turvassa Kemissä, jonne Filip perusti sodan jälkeen praktiikkansa.

Filip hoiti tuberkuloosipotilaita. Arla loukkasi selkäänsä ja tuberkuloosi pesiytyi hänen selkäänsä.

– Arla joutui makaamaan kipsivuoteella kuukausia. Onneksi penisiliini keksittiin juuri niihin aikoihin ja ”tubibasillit” koteloituiivat hänen selkäänsä ja hän parani. Arla aloitti opinnot Helsingin yliopistossa.

– Äitini Arla oli teologi, ja toimi uskonnon lehtorina. Arla sairasti vaikeaa masennusta useaan otteeseen. Uskon, että sotavuo-

det ja lähtö Karjalasta loivat hänet lapsuuteensa varjoja, joita hän ei kyennyt käsittelemään. Tavallaan myös äidiltäni särkyi pää, niin kuin tuolta nukelta, vaikka pommituksessa hän olikin turvassa muualla. Äidin elämä päättyi traagisesti vuonna 1992, kertoo Saraste.

Kesällä Karjalaan

Petra Saraste itse kävi keväällä 2017 ensimmäistä kertaa Karjalassa, kun Konevitsa ry järjesti viikonloppumatkan Konevitsaan.

– Ajoimme Pyhäjärven ja Käkisalmen kautta, mutta en vielä osannut etsiä Pyhäjärveltä vanhaa lääkärinasuntoa.

– Jonkin ajan kuluttua tästä matkasta sain postia Pyhäjärvi-Seuran puheenjohtaja **Riitta Hirvoselta**, että muuan Vasilej on korjannut taloa, jossa hänen isoäitinsä toimi lääkärinä, ja löytänyt ullakolta pienen päivänvarjon, joka todennäköisesti on kuulunut suomalaisille asukkaille.

– Riitta Hirvonen etsi silloin Haikosen jälkeläisiä ja oli yhteydessä minuun. Sain olla vastaanottamassa tätä pientä Pyhäjärveltä löydettyä päivänvarjoa Pyhäjärvi-Seuran juhlassa. Päivänvarjo on minulle aarre ja yksi tärkeä säie katkenneisiin sukujuuriin. Olen teettänyt hauralle päivänvarjolle vitriinin. Säilytän sitä vanhan taloni salissa.

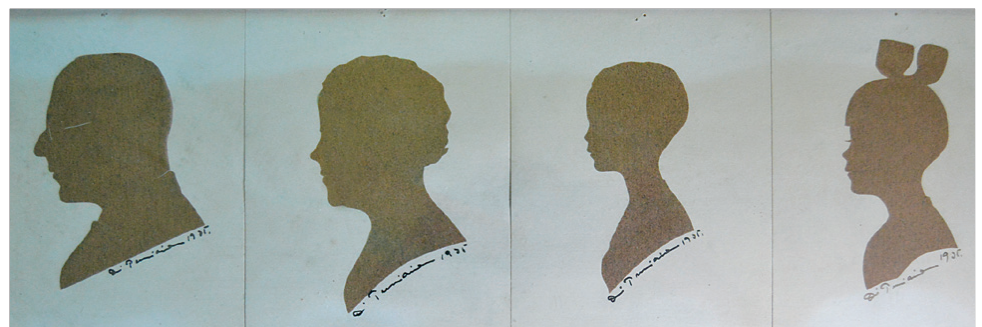
Alkavan kesän suunnitelmiin kuuluu uusi matka Karjalaan.

– Olemme lähdyssä mieheni kanssa heinäkuussa 2018 Ikaalisten Karjalaisen matkalle Pyhäjärvelle.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA



Petra Saraste iloitsee isoisänsä talosta löytyneestä vanhasta päivänvarjosta. Kuva: Riitta Hirvonen.



Silhuettikuvassa Haikosen perhe.



Taidegrafiikkaa äidin evakkonuken inspiroimana.



Haikosen lääkärivälineitä.

Havainnointia Taubilasta – valinnoista vaikutuksiin

Vpl Pyhäkylä-Seura kunniotti 20-vuotistaivaltaan juhlapöydällä 21. huhtikuuta 2018 Kinnalan Koukulla Sastamalassa.

Seuran toiminta on alkanut Pyhäkylän koulupöydän henkilöiden kokoon-tumisilla. Niissä tilaisuuksissa käynnistyi perinnetiedon tallennus kuvin ja sanoin. Vuosi 2007 oli seuralle merkittävä vuosi. Pyhäkylän kansakoulun perustamisesta oli kulunut 130 vuotta. Seura julkaisi samana vuonna koulupiirin historiikin, **Filip** Kaurista Vpl Pyhäjärveä, osat I ja II”.

Työ ei päättynyt tähän. Vuodesta 2018 tuli toinen merkittävä vuosi. Kauppaneuvos **Karl Fazer** osti 100 vuotta sitten vuonna 1918 Taubilasta kartanon. Seura katsoi aiheelliseksi tallentaa jo vuonna 2016 Taubilasta kartanon vaiheet kirjaksi. Kuluva vuosi ja sitä edeltävä aika on tähtynyt kartanoelämään perehtyen ja arvioitaessa kartanon vaikutusta pyhäjärveläisille.

Arkkitehti, muurarimestarin poika, **Carl Ludvig Engelin** myytti elää vahvasti kannakselaissa kartanokulttuurissa. Tiedetään, että hän on piirtänyt herraskartanoita Karjalankannakselle. Onko Taubilasta päärakennus hänen suunnitteleman? Siitä ei ole varmuutta. Tiedetään, että hän on saanut vaikutteita Berliinissä suoritettujen opintojen jälkeen Tallinnasta ja Pietarista. Hänen omaksumansa tyyli-suunta ”joonilaisine pylvääkköineen” näkyy kannakselaisten kartanoiden julkisivuissa. Eräs selitys on muun muassa se, että 1800-luvun ensimmäisillä vuosikymmenillä silloiset käden taitajat, muurarit ja kirvesmiehet, olivat myös taitavia piirtäjiä. Tuohon aikaan syntyi ajan tyyli-suuntaa mukailevia tyyppipiirustuksia, julkisivupiirustuksia, josta myös Taubilasta päärakennus on esimerkkinä.

Historiasta tiedämme, että Taubila-nimi on johdettu Taube-nimestä. Samoin tiedämme, että kyseinen suku on vaikuttanut 1600/1700-lukujen vaihteessa Pyhäjärven ohella myös Käkisalmen. Mielenkiintoiseksi asian tekee se, että kahdella tasavallan presidentillä esipolvet yhtyivät Taube-sukuun. Presidentit **Gustaf Mannerheim** ja **Pehr Evind Svinhufvud** ovat neljänsiä serkkuja keskenään. Yhteinen esi-isä heillä on **Johan Reinhold Tau-**

be, joka on syntynyt vuonna 1706 Käkisalmen, siis neljä vuotta ennen kuin Venäjä valloitti Käkisalmen vuonna 1710 Ruotsilta suuren Pohjan sodan aikana.

Olemme aiemmin tulleet tietoiseksi, että Taubilasta kartanon viimeinen venäläinen omistaja paroni **Wladimir Fredericksz** kävi Taubilassa harvoin. Sen sijaan paronitar viihtyi siellä useammin. Paronin harvakuksista käynneistä saattoi tehdä sen johtopäätöksen, että hän suhtautui välinpitämättömästi kartanoonsa.

On myös toinen näkökulma, luottamus. Hän palkkasi Taubilaan tilanhoitajaksi agronomi **Toivo Francken**, johon hän luotti ja antoi vapauden, puiden myyntiä lukuun ottamatta, hoitaa ja kehittää kartanotaloutta. Paronin ohella myös pyhäjärveläiset luottivat Franckenin yhteiskunnallisen vaikuttajana. Paroni vapautui kartanon johtamisesta Franckenin toimikauden 1894-1918 aikana. Hänelle riitti kartanosta saatu tuotto.

Taubilasta kartanon myynti elokuussa 1918 Karl Fazerille tapahtui välittömästi Venäjällä vuonna 1917 tapahtuneiden levottomuuksien ja Suomen vapaussodan jälkeen. Yhteiskunnallinen tilanne ei ollut vielä vakiintunut. Myyjä, paroni, oli saavuttamassa 80 vuoden iän. Hänen talonsa Pietarissa oli poltettu ja hänen ajatuksensa eivät enää olleet myyntihetkellä parhaimmillaan. Hänen vaihtoehtonsa Taubilasta kartanon omistajana ja ylläpitäjänä olivat vähissä.

Karl Fazer nosti 1920-luvulla Taubilasta kartanon tuottoisaksi maa- ja metsätalouden liiketoimintayritykseksi. On huomattava, että hänellä oli johdettavanaan entuudestaan Helsingissä oleva liiketoiminta. Hänen oli arvioitava, riittävätkö omat voimavarat kahden suuren ja luonteeltaan täysin erilaisen liiketoiminnan johtamiseen, kun yritykset sijaitivat vielä maantieteellisesti kaukana toisistaan.

Fazer katsoi parhaaksi, että Taubilaan oli palkattava paikalliset ammattijohtajat johtamaan siellä tapahtuvaa maa- ja metsätaloutta kannattavana liiketoimintana. Näin Taubilasta vakiintui johtajamielisyys, tilanhoitaja ja metsänhoitaja. Heitä täydensi taloutta hoitava konttoripäällikkö.

Fazer tarkkaili neljä vuotta, miten kartano alkoi kehittyä ja mitä lisätoimenpiteitä hänen olisi tehtävä johtamisen suhteen. Hän halusi

saada enemmän vapautta itselleen Taubilasta osalta ja luovuttaa valtaa Taubilaan. Niinpä hän kirjoitti lokakuussa 1922 valtakirjan silloiselle tilanhoitajalle **Väinö Robert Lehtoselle**, jonka hän katsoi luottamuksen arvoiseksi henkilöksi. Tällä valtakirjalla tilanhoitaja sai itsenäisen toimintavapauden edustaa Fazeria kaikissa Taubilasta koskeissa asioissa ”mitä tämän valtakirjan nojalla on lainmukaisesti toiminut”.

Vapaus käsitteenä nähtiin Taubilasta laajana. Se oli työtä oman ja muiden vapauden puolesta. Esimerkkinä tästä mainittakoon metsänhoitaja **Gustaf (Gösta) Francken** osallistuminen vapaussotaan ja Fazerin isänmaallinen toiminta Pyhäjärvellä, Kokkolan rakentaminen ja laajentaminen suojeluskunnan käyttöön.

Fazer joutui tekemään omistamansa kartanon osalta sen toiminnan alkuvuosina tärkeitä valintoja liiketoiminnan ja henkilöstön suhteen. Itsenäisissä valinnoissa oli kyse rohkeudesta ja uskalluksesta, se vaati häneltä myös pelkojen käsittelyä – riskien hallintaa. Hän kävi ajatuksissaan läpi uskomuksiaan ja tahtotilansa, onnistuuko tämä kaikki. Kantavana voimana erityisesti Taubilasta esimiesten osalta hänellä oli luottamus tehtyihin valintoihin. Luottamus oli saatava myös kartanon liiketoiminnan markkina-arvon syntyyn, kasvuun ja kannattavuuteen. Nyt oli keskityttävä olennaiseen: maa-, karja- ja metsätalouteen. Puutarhatuotteista oli saatavissa myös lisäarvoa Fazerin liiketoiminnalle Helsingissä.

Vapaus tehdä valintoja tuo suuren vastuun. Liiketoimintakulttuurissa vastuu otetaan, sitä ei jaeta. Tehtävän vastaanottavalla henkilöllä pitää olla valmius ottaa ja kantaa vastuu. Tilanhoitaja Lehtosella oli tämä ominaisuus. Vastuu on omamme, epäonnistumisista emme voi syyttää ulkopuolisia.

Merkille pantavaa oli, että tilanhoitaja Lehtonen ja metsänhoitaja Francke toimivat työparina, vastuu kannattavasta liiketoiminnasta oli kuitenkin tilanhoitajalla. Fazer tiedosti tosiasian, kun vie toiselta vastuun hänen valinnoistaan, samalla vie häneltä myös vapauden valita.

Huomattava yhteinen vastuu ottaminen näkyi siinä, kun Taubilasta oli lähdettävä sodan jaloista viimeisen kerran vuonna



Kokousväkeä: Edessä Mauri Hauhia, Maila Häggglund ja Seija Jokinen; taustalla Kauko Hinkkanen ja Jukka Pusa; oikealla Antti Kaasalainen, Pentti Kiuru, Reino Äikiä ja Eino Pusa. Kuva: Mauri Hauhia.

1944. Henkilökunta saattoi itsenäisesti Taubilasta karjan jalkaisin kolmen viikkoa kestäneellä evakotaipelellä Pyhäjärveltä Multahoviin.

Valinnoilla oli vaikutusta myös muiden ihmisten elämään. Vapaus tehdä valintoja merkitsi, että oli otettava vastuu myös vaikutuksista. Olivatko vaikutukset Taubilasta ennustettavissa, myönteisiä vai kielteisiä?

Välittömät myönteiset vaikutukset nähtiin pitäjässä jo 1920-luvulla. Pitkääkaikevaikutukset 1930-luvulta eteenpäin olivat osittain ennustettavissa, kunnes sota katkaisi lopullisesti Taubilasta ja Pyhäjärven pitäjän kehityksen.

Vaikutukset näkyivät Taubilasta Fazerin ajan kokeille usealla tasolla. Yleisellä tasolla näkyi konkreettisesti Pyhäjärven pitäjän elinkeinoelämän kehitys. Yksilötasolla tunteissa, taloudellisena, materiaalisena ja henkisenä turvallisuu-tena.

Taubila tarjosi työtä ja toimeentuloa lukemattomille henkilöille jopa perheille niin Pyhäjärvellä kuin sen naapurikunnissa. Luokasat maatilataloudet pitäjässä kehittyivät Taubilasta inumissa. Henkinen turvallisuus näkyi siinä, että ihmisetsaivat kuulua Taubilasta kartanon yhteistoimintaverkostoon mitä moninaisimissa toimintaympäristöissä, muun muassa kunnalli-

ssa, seurakunnallisissa ja yhdistystoiminnassa. Karl ja **Berta Fazerin** läsnäolon merkitys esikuntineen korostui. Taubilasta työntekijänä toiminut **Sirkka Mattila** totesi taannoin:

”Taubila oli hyvä työpaikka ja Fazer hyvä johtaja.”

KAUKO
HINKKANEN

Lähteet

Kauko Hinkkanen 2017: Taubilasta kartano – lahjoitusmaakaudesta Fazerin aikaan

Tiina Miettinen 2017: Tasavallan juuret. Suomen presidenttien esipolvet.

Kyykkäkausi käyntiin



Suosittu karjalainen seurapeli, kyykän, harjoitukset alkoivat maanantaina 7.5. klo 17 Honkalan liikuntakeskuksessa Harjavallassa ja jatkuvat seuramme sihteerin Tarmo Vajavaaran johdolla syyskuun loppuun. Aurinkoisena iltana paikalle oli tullut entisiä, mutta myös uusiakin harrastajia. Karjalaisuus on nousussa ja seuraamme liittyi uusi jäsenkin. Kuva ja teksti: Yrjö S. Kaasalainen

Kajahus ja lakutin

Jos nykyajan nuorukaiselta tai poikaselta kysäisee, millainen ja mikä on kajahus, yksi tuhannesta tuskin osaa vastata.

Niin ei ollut seitsemänkymmentä vuotta sitten, jolloin **Yrjö Mäkilevo** (ent. **Makkara** Lohijoelta) aloitti paimenen ammatin. Hän kertoi lehtemme toimittajalle 9/5 koddissaan Suodenniemellä, että hänen paimenena ollessaan kajahus ja lakutin kuuluivat Karjalassa paimenen varsinaisiin varuksiin. Kajahus oli ampu-ma-aseen korvike. Se paukahti ripeän paimenen kädessä, että korvat soivat, mutta luotia siitä ei lähtenyt. Kajahus oli tehty useimmiten nahkasuikaleista, remmistä ja rakentui jäykemmästä varresta, jossa oli kädensija, ja notkeammasta jatkosta, joka latvaan asti suippeni ja oheni.

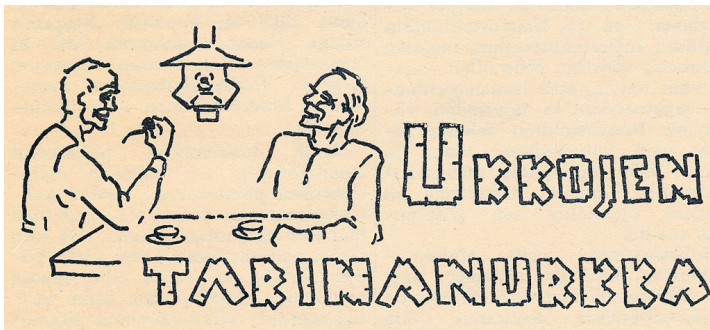
Kajahus oli kuin pitkä piiska, jonka latvassa oli pieni tupsu. Kun kajahusta pyöräytti pänsä ympäri ja sitten notkeasti ja voimakkaasti vetäisi kädellään, se paukahti pysyn tavoin. Karhut ja sudet, joita kuhisi joskus laumoina salometsissä, pysyivät loitolla, kun kuuliivat paimenten kajahusten paukkeen ja lakuttimien kolisevan ja kalisevan äänen. Lakutin oli näet pientä laatikkoa muistuttava, mutta kädensijalla varustettu äänilaitte, mitä naruissa riippuvat puiset ja usein pyöreät puupallot heiluttaessa kumisuttivat synnyttäen lattean, lakuttavan äänen.

Paimenen arvo oli suuri

Edelleen Mäkilevo kertoi, että vaikka paimenen ammatti oli vähäpalkkainen ja ikävä, tunnettiin sen ammatin välttämättömyys ja tärkeys noina metsäpetojen aikana, jonka tähden sanottiin: ”Paimen on paras talosta”.

Vielä Mäkilevo kertoi, että nykyajan ihminen ei oikein käsitä Raamatun kertomusta hyvästä paimenesta, joka panee henkensä alttiiksi lammasten edestä. Mutta todella hyvä paimen on vasta se, joka kuullessaan petojen äänen ei lähde pakoon turvaamaan omaa henkeään.”

”Todella hyvä paimen on vasta se, joka kuullessaan petojen äänen ei lähde pakoon turvaamaan omaa henkeään.”



maan omaa henkeään, vaan asettuu kaikin neuvoin laumansa vartijaksi ja on valmis millä hetkellä tahansa taistelemaan elämästä ja kuolemasta.

Heinä oli Mäkilevon paimenena ollessa runsaasti metsälaitumilla, lehtiä vatsaa myöten. Voi oli silti tiukalla, koska se oli monessa talossa ainoa, mistä sai rahaa. Tästä syystä paimenkaan, vaikka olikin paras talosta, ei saanut ankariina vuosina evääkseen voittoa. Pyhäpäiviksi sentään laitettiin leivän sisälle rahkaa. Muuten olivat eväät, kuten sanottiin: ”Paimen parka, kuiva leipä.”

Kylvös oli asetettava

Samaan aikaan kun paimenet laittelivat kajahuksiaan kuntoon, peltomiehet alkoivat muokkailla ja kiirehtiä kylvöpelloille.

Maa muokattiin perusteellisesti. Esimerkiksi syksyllä kynnety maa keväällä kaksikaaraisella puuauralla kerrattiin eli kynnettiin uudelleen. Sen jälkeen se tasettiin risuastuvalla ja kylvettiin. Tämän jälkeen se taas kynnettiin.

Kolmen, neljän päivän kuluttua kynnös ja kylvös asetettiin risuastuvalla. Asettaminen lienee tarkoittanut sitä, että maa oli saatettu lopullisesti kasvukuntoon ja rikkaruohon itäminen tukahdutettu.

Ohramaa kerrattiin

Myös keväällä ohramaa kerrattiin kynnättämällä, mutta kylvö suoritettiin normaalisti juhannuksen alusviikolla. Muut toimenpiteet olivat samat kuin kauralla.

Ruismaalle ajettiin ennen juhannusta lanta, jonka jälkeen suoritettiin kyntö. Elokuussa kynnös kerrattiin auralla (atralla). Kenellä oli vanhaa, ylivuotista siementä, se suoritti kylvön elokuun 18.-20. päivien aikana. Kylvö tapahtui aina käsin. Kylvön jälkeen maa ajettiin auralla eli atralla va-oille siten, että viillos kääntyi suunnilleen itään päin. Nousevan oraan näet piti saada aurinkoa ja toisaalta suojaa kylmää vastaan, ajattelivat isännät.

Tattaria viljeltiin

Tattaria viljeltiin sellaisilla pellon kulmilla, missä maa oli laihaa hiekkaharjua tai muuten kuivaa ja voima-tonta.

Kylvö suoritettiin kuu-dennen viikon eli kukkavii- kon aikana. Kylvöksen tuli olla niin harvan, että lam-mas pääsi vuonineen orai-

den välistä. Tattari näet ver-soi kovasti kasvaessa ja teki isännän joko rikkaaksi tai köyhäksi. Paha ukkosilma kun saattoi viedä tattarin kokonaan.

Lohijoen kylä

Tiedustelimme isäntä Mäkilevöltä myös sitä, millainen oli Lohijoen kylä silloin, kun hän alkaa sitä muistaa. Saimme seuraavan selityksen:

1904 Lohijoen kylässä asui **Aleks Ukkosen** isä **Jaakko** sillä paikalla, missä viimeksi Ukkosen talo sijaitsee. Siitä Sakkolaan päin noin 500 metriä eli **Antrei Kanninen** ja tämän talon vierellä leskiemäntä **Maria Kanninen**, jonka tyttären kanssa minä menin naimisiin.

Siitä edelleen kohti Sakkolaa tuli 400 metrin päästä vastaan **Tuomas Kaasalaisen** talo, jossa myöhemmin asui **Juho Kiiski**. Tämän jälkeen aivan välittömästi seurasi **Heikki Hohtarin** lesken **Annin** talo ja sen vierellä **Aug. Vesterisen**, miehen, joka tunnettiin laajalti eläinlääkärinä ja kuoharina.

Vesterisistä edelleen 100 metriä tuli **Juho Vuohelaisen**, **Yrjön** ja **Matin** isän, talo, mikä oli silloin kylän vaurain. Talossa oli näet kaksi hevosta, naitto-kone ja maanviljelyskoneita, esimerkiksi taltarikkiäes ym. lehtiä 6 jne.

Aivan Sakkolan rajalla asusteli **Herman Pennanen**, **Vilhon** ja **Hilman** isä.

Lastaukset antavat eloa ja väriä hiljaiseen kyläelämään

Useita kilometrejä pitkä Ylläppäänniemi muodosti kuin aallonmurtajan ja sopivan lastaussataman. Eri-koista lastauspaikkaa ei silti ollut, vaan lastaus suoritettiin lahdessa aina siltä kohdalta, missä kulloinkin puutavara oli.

Lastauslaiturit rakennettiin joka vuosi uudet. Yhtä roomua lastaamaan sopi hyvin 30-40 miestä. Mitään väliaikoja ei pidetty, vaan työ jatkui urakka-, jopa kilpaluontoisena yötä ja päivää 2-3 vuorokautta, kunnes roomu oli täynnä.

Kun lastaushommissa oli useimpia tuhansia miehiä, niin siinä oli sekä hyviä että huonoja, ja monenlaista niiden kesken sattui. Mutta kerrottakoon niistä toisten tässä Ukkojen tarinanurkassa.

Nyt vain kuin ohimennen vilautamme, mikä vils-

”Venäjääkin puhuttiin niin paljon, että useimmat vanhemmista ja älykkäämmistä taisivat sitä melko hyvin”

ke ja vilinä oli keväisin ja kesällä entisellä kotiseudullamme Pyhäjärvellä, kun puutavaran hakkuut, ajot ja lastaukset tulivat ajankoh-taisiksi. Venäjääkin puhuttiin niin paljon, että useimmat vanhemmista ja älykkäämmistä taisivat sitä melko hyvin. Minäkin puhuin venäjää melkein yhtä hyvin kuin suomeakin.

Kuollut pani piipuksi

Mutta eikö tähän tarinan loppuun sopisi sentään Lohijoelta yksi hauska tapaus, huomautimme Mäkilevölle. No, kerrottakoon sellainen, virkkoi haastateltavamme hymyillen, iloinen välke silmissään.

Lohijoelle oli tullut Enkkuasta kotivävy. Kun isäntä oli sitä lajia mies, joka piti talon ohjaket tiukasti joka kohdassa omissa käsissään, joutui kotivävy jokseenkin rengen asemaan, saamatta juuri apeltaan arvontoota, mitä sentään jokainen meistä kaipaa ja tarvitsee.

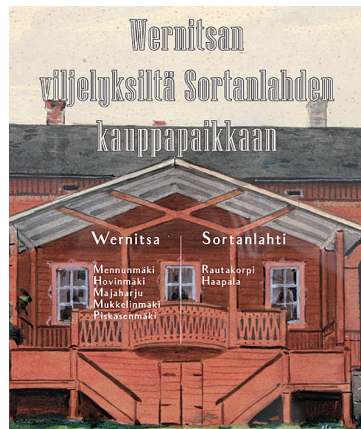
Tästä seikasta sitten joh-tuikin, että vävy alkoi hil-jakseen toivoa appensa kuolemaa. Kävipä appi vii-mein sairaaksi ja heikoksi vuoteessaan. Eräänä päivänä sängyssään loikova vanhus näyttää vävystä aivan kuolleelta. Kuin mieli keventyneenä hän huokai-see, että nyt se helpottaa. Täytyy lähteä vain etsimään ruumiin pesijät ja ryhtyä valmistamaan hautajaisia. Mutta kun hänen kutsumansa ruumiin pesijät tulevat taloon, niin ukko nou-see istumaan, ottaa vie-reltään piipun ja pistää sa-vuksi.

Vaan muutaman ajan pe-rästä appiukko kummin-kin kuolee. Kun vävy läh-tee uudelleen hakemaan ruumiinpesijöitä, niin nämä kysyvät: ”Mahtaakohan se appesi nyt olla kuollut? Jos-pa nousee taasen ja panee piipuksi.”

- M.T.

Poimittu 60 vuoden takaa Vpl Pyhäjärvi-lehdestä nro 5/1958

MAURI HAUHIA



WERNITSAN VILJELYKSILTÄ SORTANLAHDEN KAUPPAPAIKKAAN

Kyläkirja kertoo Vpl. Pyhäjärven Wernitsan, Sortanlahden, Haapalan ja Rautakorven kylä-historiaa. Tarinoiden tukena selkeät karttalehdet.

Hinta 40 euroa + postitus ja pakkaus.
Kirjan toimittanut Ikaalisten Karjalaseura
Yhteystiedot, puh. 040 734 28 65 /
sähköposti, lea.jokinen@ippnet.fi



Historiallista lukemista itselle ja hyvä lahjavinkki: hanki lahjaksi uutuuskirja sukulaisille ja ystäville!

Taubilan kartano – lahjoitusmaakaudesta Fazerin aikaan
176 sivus n. 150 valokuvaa koko B5
Hinta vain 30 euroa + läh. kulut.
Lisätietoa ja tilaukset:
taubila@pp.inet.fi tai 040 021 3369
seija.jokinen@netti.fi tai 040 835 5820
Noudettavissa myös hallituksen jäseniltä ilman lähetyskuluja.
Sekä <http://vpl-pyhararvi.fi> kirjapuoti.
Vpl Pyhäkylä-Seura.

Kotisivut osoitteessa:
www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

vpl. **Pyhäjärvi**

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön adressit



Adressit:
Karjalanneito, Pyhäjärven
kirkon alttaritaulu, Kullerot,
Valoisa polku ja Iiris. Addressi
sisältää kaksi tai useampia
sisälehtivaihtoehtoja, joista voi
valita sopivimman ja poistaa
ylimääräiset. Hinta 12 euroa
kappale + postituskulut.

Tilaukset:
Pirjo Kiiala,
puh. 044 281 5047
tai pirjo.kiiala@gmail.com.

Muistojen järvi -DVD:stä on otettu toinen
lisäpainos. DVD julkaistiin v. 2007. Uuteen
painokseen v. 2011 lisättiin Kaarina Pärssi-
sen kirjoittama esite. Levyä voi ostaa seuran
tilaisuuksissa tai tilata Kaisa-Liisa Korho-
selta. Hinta on 20e / kpl.

Vpl. Pyhäjärvi -tuotteita edullisesti lahjaksi ja omaan käyttöön

Hanki nyt **vaakunapaita**, jota saatavana jälleen
kaikissa pohjaväreissä valkoinen, helmenharmaa ja
musta. Tuote, juuristamme kertova Vpl. Pyhäjär-
ven vaakunapaita, sopii esim. lahjaksi ja asukseksi
tuleville kotiseutumatkailijoille, vaikka koko ryhmälle.
Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla
ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin
hyvälaatuista T-paitaa löytyy valkoisissa ja mustissa
sekä V- että pyöreällä kaula-aukolla, mutta hel-
menharmaissa vain pyöreäaukkoisena. Koot S, M,
L, XL hinta 15 e/kpl ja isommat koot XXL ja
XXXL 20 e/kpl. Mustia V-aukkoisia vain muuta-
ma iso koko jäljellä.

Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta
1939-44 Pyhäjärvellä, mukana liuskan seloste elo-
kuvasta, DVD:n hinta 20 e/kpl.

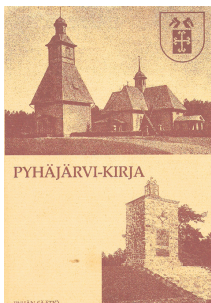
Seuran uusi 60-vuotishistoriikki (2017) saata-
vana hintaan 20 eur/kpl, 50-vuotishistoriikki 5
euroa, yht. 25 euroa.

Postitettaessa lähetysiin lisätään postituskulut.
Tilaukset ja tiedustelut toistaiseksi ainoastaan Kai-
sa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail
kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry



Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöltä tuotteita itselle tai lahjaksi:



Pyhäjärvi-kirja
350 s. Reino O. Kukko –
Kaarle Viika, 1989.
Historiaa sanoin ja kuvin,
sekä murrenasto
selityksineen.
Hinta 25 euroa.



**Vpl. Pyhäjärvi-
Säätiön 70-
vuotisjuhlilla
kotiseudulla kuvattu
DVD-tallenne**
Kesto noin 1,5 tuntia.
Hinta 20 euroa



**Suvannon seutu
1917-1921, elämää ja
ihmiskohtaloita**
336 s.
Suvannon seudun
paikallishistorian
työryhmä, 2015.
Hinta 40 euroa.



**Vpl. Pyhäjärvi-
pöytästandaari**
Suunnittelu Kaarle Viika,
1963. Hinta 42 euroa.

**Vpl. Pyhäjärvi
isännänviiri.**
Suunnittelu Kaarle Viika
1992. Kolme kokoa:
45 x 300 cm, 6-7 m:n
tankoon. Hinta 80 euroa
45 x 400 cm, 8-9 m:n
tankoon. Hinta 90 euroa
55 x 400 cm, 10 m ja sitä
korkeampaan tankoon.
Hinta 95 euroa.

Hintoihin lisätään postituskulut.

Tilaukset ja lisätiedot
Pirjo Kiiala,
puh. 044 281 5047 tai
[pirjo.kiiala\(at\)gmail.com](mailto:pirjo.kiiala(at)gmail.com).

Mistä löydän hyvät lahjat?

Tässä vihjeet: Hanki kirjapari
Kaunista Vpl Pyhäjärveä, osat I ja II.
Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4.
Hinta vain 95 euroa + läh. kulut.

**Suvannon seutu 1917-1921
elämää ja ihmiskohtaloita** 335 sivua.
Hinta vain 40 euroa + läh. kulut.

Lisätietoja ja tilaukset:
taubila@pp.inet.fi tai 040 021 3369
seija.jokinen@netti.fi tai 040 835 5820
Noudettavissa myös johtokunnan jäseniltä
ilman lähetyskuluja.
Sekä <http://vpl-pyharjarvi.fi> kirjaapuoti.

TAPAHTUMAKALENTERI

Kannaksen matkalle. 22.7.-25.7.2018 muutama paik-
ka vielä vapaana. Pyhäjärvellä kiinnostuksemme kohteita
Pyhäkylän vanhat suomalaiset rakennukset. Arboretum,
joka on Pietarin yliopiston kasvitieteellinen puutarha.
Konevitsa, luostaria on restauroitu sen 625 juhla-
vuoden kunniaksi. Käymme myös Terijoella. Majoi-
tumme kaksi yötä Käkisalmissa ja yksi yö Viipurissa.
Matkan toteuttaa Tilausliikenne Timo Tuomisto. Il-
moittautumiset Lea Jokinen puh. 040 734 28 65.

Sotahistoriallinen matka Kaarnajoen patterille 13.-
15.8.2018. Lähtö ja paluu: Hämeenlinna. Ilmoittautu-
miset ja lisätiedot: Pekka Tommiska puh. 040 8268
799, email: pekka.tommiska@pp1.inet.fi Vastuullinen
matkanjärjestäjä: Matka-Niinimäki Oy.

Vpl. Pyhäjärvi-seuran kesäpäivää Karjalaisella kesä-
kodilla Helsingin Jollaksessa vietetään to 23.8.klo 15-
20. Tarkemmin seuraavissa lehdissä.

Tampereen Seudun VPL Pyhäjärvikerho on jäänyt
kesätauolle ja kokoontuu jälleen maanantaina syyskuun
3. päivänä klo 12.

4.6. Karjalanpuistossa Tampereen Kalevassa Muisto
elää -patsaalla Karjalaisseurojen yhteinen tapahtumatuo-
kio, jonka järjestelyistä vastaa tänä vuonna Tampereen
Karjala-seura.

Vanhoja Vpl. Pyhäjärvi-lehtiä voit katsella netistä
kotisivuiltamme.

Hannu Musakka konsertoi

Pyhäjärveläisjuurinen laulutaiteilija **Hannu Mu-
sakka**, 72, jatkaa esiintymisiään. Seuraavaksi
häntä voi kuulla sunnuntaina 20.5. klo 15. Haapa-
järven kirkossa Kaatuneiden muistopäivän kon-
sertissa säestäjänään kanttori **Katri Syrjäniemi**.

Lisäksi tulossa on kaksi konserttia, jotka toteu-
tetaan yhteistyössä Tukholmassa asuvan **Eila
Pölläsen** kanssa teemalla ”Sydämessäni asuu
Karjala”.

Ensimmäinen näistä konserteista on touko-
kuun viimeisenä viikonvaihteena Helsingissä ja
toinen 15.6. klo 20 Kouvolan Pyhän Ristin
kirkossa Karjalaisten kesäjuhlien yhteydessä.

Seuraava Pyhäjärvi-lehti
ilmestyy kesäkuussa 2018 Aineistot
toimitukseen viimeistään **10.6.** mennessä, kiitos!

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö sr
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/vplpyharjarvisaatio



VPL.PYHÄJÄRVI-
SÄÄTIÖ

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Korpimetsontie 16
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Toimitusneuvosto:
Tarja Kopalainen, Pertti
Hakanen, Mauri Hauhia,
Kirsti Naskali, Esko Pu-
lakka, Markku Pärssinen ja
Marjo Ristilä-Toikka.

Toimituksella on oikeus
lyhentää ja muokata
lehteen lähetettyä aineistoa.

**Tilaukset, jakeluhäiriöt ja
osoitteenmuutokset:**
Toimitus, päätoimittaja
Korpimetsontie, Lempäälä
kts. yhteystiedot vierestä

**Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
asiamies**
Kirsti Naskali
Miharintie 312
37200 Siuro
puh. 040 719 2692
kirsti.naskali@gmail.com

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Botnia-Print Oy
Kokkola

Lehden vuosikerran tilaushinta 35 euroa

Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 24%